

Kadernotitie Jeugdbeleid 2009-2012

Afdeling FMO,
cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Met medewerking van de afdeling VVH,
cluster Maatschappelijke Voorzieningen
augustus 2009

Inhoud

1. Inleiding
2. Visie
3. Doelstellingen
4. Kaders
 - 4.1. Algemeen
 - 4.2. Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal
 - 4.2.1 Landelijke kaders
 - 4.2.2 Provinciale kaders
 - 4.2.3 Regionale kaders
 - 4.2.4 Lokale kaders
 - 4.3. Financieel kader
5. Relevante ontwikkelingen
6. Uitgangspunten voor beleid
7. Beslispunten
8. Proces
9. Bijlagen
 - Bijlage 1. Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal*
 - 1.1 Landelijke kaders*
 - 1.2 Provinciale kaders*
 - 1.3 Regionale kaders*
 - 1.4 Lokale kaders*
 - Bijlage 2. Cijfers gemeente Nieuwkoop*
 - Bijlage 3. Naslagwerken*
 - Bijlage 4 Websites*

In het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) zijn de rechten van kinderen vastgelegd. Het verdrag is opgesteld door de Verenigde Naties en is door 192 landen ondertekend. Nagenoeg alle aspecten van het leven van jeugdigen komen in het verdrag aan de orde, zoals het belang van het kind, ontwikkeling, onderwijs, inspraak en bescherming tegen kindermishandeling. Ouders, opvoeders en overheden hebben de plicht deze rechten waar te maken.

1. Inleiding

Met het merendeel van de jongeren gaat het goed. Over het algemeen wordt de vuistregel gehanteerd dat 20% van de jeugdigen zorgbehoefstig is. Van deze 20% vereist 5% veel tot zeer veel aandacht. Deze groep betreft dus slechts 1% van het totaal aantal jeugdigen. De 20% van de jeugd waar het niet goed mee gaat vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincie en de gemeente. Voor alle jeugd scheidt de gemeente kaders zodat zij kunnen opgroeien tot volwaardige participerende burgers.

De kadernotitie jeugdbeleid heeft ten doel om te komen tot een samenhangend jeugdbeleid. Randvoorwaarden voor voldoende ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren in de gemeente Nieuwkoop worden gecreëerd. Tevens wordt met de nota jeugdbeleid voldaan aan de vraag van de gemeenteraad. In het raadsprogramma 2007-2010 heeft de raad verzocht om te komen tot het verkrijgen van inzicht in de behoefte aan jeugd- en jongerenvoorzieningen met de daarvoor benodigde ambtelijke inzet en de kosten van dat gewenste beleid.

Met deze notitie wordt een kader geschapen voor het jeugdbeleid in de komende jaren. Het is geen notitie in detail, maar een notitie op hoofdlijnen en moet uiteindelijk leiden tot afspraken op uitvoerend niveau tussen gemeente en alle bij de jeugd betrokken instellingen.

In hoofdstuk 2 vindt u de visie. In hoofdstuk 3 komen de afgeleide doelstellingen aan bod. In het vierde hoofdstuk van de notitie worden de kaders op beleidsmatig en financieel niveau aangegeven. Beiden op hoofdlijnen. In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste ontwikkelingen benoemd die van invloed zijn op het jeugdbeleid in algemene zin en voor Nieuwkoop in het bijzonder. Hoofdstuk 6 behelst de uitgangspunten voor het jeugdbeleid. Hoofdstuk 7 sluit af met beslispunten voor u als raad. Ten slotte wordt in hoofdstuk 8 het proces van het vervolgtraject geschetst en vindt u in hoofdstuk 9 de bijlagen.

In de kadernotitie worden de begrippen kinderen, jongeren en jeugdigen door elkaar gebruikt. Het gaat hier in principe om dezelfde doelgroep, namelijk alle personen in Nieuwkoop in de leeftijd van -9 maanden tot 23 jaar.

Daar waar Nieuwkoop wordt vermeld in deze kadernotitie gaat het om de gemeente Nieuwkoop met al haar 13 kernen.

2. Visie

Kansen geven aan jongeren van nu betekent kansen creëren voor Nieuwkoop in de toekomst. In de groei naar volwassenheid doorlopen kinderen en jongeren verschillende leeftijdsfasen. Daarbij bewegen zij zich steeds in verschillende omgevingen waarvan leefwerelden gezin, school (inclusief de voorschoolse voorzieningen) en vrije tijd de belangrijkste zijn. Met het ouder worden verschuift het belang van de verschillende leefwerelden. Voor de jongste kinderen is het gezin veruit de belangrijkste leefwereld. Voor de ouder wordende jeugd neemt het belang van vrije tijd (en vriendengroep) steeds meer toe. De verschillende leefwerelden zijn van belang om met succes problemen te voorkomen en zonodig op te lossen.

De jeugd in Nieuwkoop hoort op te groeien in een gezonde en pedagogisch en sociaal stabiele omgeving, waar zij niet belemmerd wordt in haar ontwikkeling en zelfontplooiing en waarbij voorkomen wordt dat opgroeien gepaard gaat met gezondheids- en verslavingsproblemen en/of afglijden richting criminaliteit.

De gemeente zet in op preventie, en is van mening dat problemen bij opgroeien verminderen daar waar ouders en jeugdigen tijdig goed geïnformeerd en begeleid worden. Doel daarbij is om hun kennis en vaardigheden zodanig te ontwikkelen dat zij (meer) in staat zijn opvoedings- en opgroeioproblemen in de toekomst te voorkomen.

De ouders zijn eerst verantwoordelijk, óók ten aanzien van het vragen om hulp.

Professionals hebben de hoofdrol als het gaat om zorg en dienstverlening op dit terrein, maar de gemeente heeft de regie. De gemeente formuleert algemeen beleid en wil met professionals, de vrijwilligersorganisaties én met de jeugd doelen en prestatie-indicatoren formuleren. Binnen dit beleid stelt de gemeente faciliteiten ter beschikking, alsook subsidie. De professionals formuleren specifiek beleid.

Om jongeren niet tussen wal en schip te laten vallen als zij problemen hebben is samenhang en afstemming tussen de ketenpartners van belang. Hierdoor kan een sluitende zorgketen worden gerealiseerd. Belangrijke lokale partners, zoals het jeugd- en jongerenwerk, moeten kunnen deelnemen aan zowel het lokale als het regionale zorgoverleg.

3. Doelstellingen

De doelstelling in algemene zin is het opstellen van een notitie waarin de kaders voor het jeugdbeleid voor de komende vier jaar, 2009-2012, worden geformuleerd en als uitgangspunt dienen voor de afspraken op uitvoerend niveau tussen instellingen en gemeente Nieuwkoop.

Daarnaast worden onder andere in het Raadsprogramma 2007-2010, het Wmo-beleidsplan 'Mee® doen' 2008-2011 en de structuurvisie Nieuwkoop 2040 deel I diverse doelstellingen meegegeven. Omdat deze beleidsstukken onderdeel uitmaken van het lokale kader, worden de doelstellingen in hoofdstuk 4 vermeld.

4. Kadern

Om te komen tot een herbezinning op het jeugdbeleid in de gemeente Nieuwkoop is het nodig om kadern te schetsen. Sommige kadern vormen al onderdeel van de dagelijkse praktijk, andere kadern zijn nieuw en vragen om andere of nieuwe standpunten en beleidsuitvoering van de gemeente. In dit hoofdstuk worden kort de kadern weergegeven. Allereerst wordt een beeld gegeven van de situatie in Nieuwkoop door middel van een algemeen kader (paragraaf 4.1.). Na het algemeen kader wordt in gegaan op de landelijke kadern vanuit het rijk (paragraaf 4.2.1.). Ten slotte wordt ingegaan op de provinciale kadern (paragraaf 4.2.2.) en de lokale kadern (paragraaf 4.2.3.). De kadern worden kort weergegeven, meer informatie is te vinden in de bijlage (hoofdstuk 9, bijlage 1). Dit geldt vooral voor de kadern uit de paragrafen 4.2.1. t/m 4.2.3.

4.1 Algemeen

Om een beeld te krijgen van de jeugd in Nieuwkoop worden een aantal algemene gegevens in kaart gebracht.

Demografische ontwikkeling

Het aantal inwoners van de gemeente Nieuwkoop bedraagt per 1-1-2009 26.767 inwoners. Hiervan is 30% jonger dan 23 jaar. In onderstaande tabel is de ontwikkeling tussen 2008 en 2030 in kaart gebracht.

Demografische ontwikkeling gemeente Nieuwkoop¹

Leeftijd	2008	2010	2020	2030	Geschatte toe- of afname 2008-2030	
					Absoluut	Relatief
0-14 jaar	4.795	4.735	4.165	4.250	-545	-11%
15-24 jaar	3.400	3.350	3.305	2.970	-430	-13%
25-54 jaar	10.630	10.505	9.565	9.285	-1.345	-13%
55-64 jaar	3.905	3.835	3.970	3.665	-240	-6%
65- 74 jaar	2.375	2.360	3.295	3.495	1.120	47%
75- 84 jaar	1.140	1.120	1.660	2.210	1.070	94%
85+	405	400	580	800	395	98%
Totaal	26.650	26.305	26.540	26.675	25	0%

De afname onder de leeftijdsgroepen 0-14, 15-24 en 25-34 jaar is tot en met 2030 het grootst. Daarentegen neemt de groei onder de groep 65+ toe.

Voorzieningen

Voor jongeren zijn diverse voorzieningen in de gemeente aanwezig. In vrijwel elke kern bevindt zich een instelling voor het primaire onderwijs. De gemeente biedt tevens de mogelijkheid om voortgezet onderwijs te volgen binnen de eigen gemeentegrenzen. Voorzieningen in het kader van sport en sociaal-culturele activiteiten voor jongeren worden geboden. Uit de panelgesprekken die in 2008 met jongeren zijn gehouden en uit reacties op de Hyvessite komt naar voren dat voorzieningen die door jongeren worden gemist onder andere uitgaansgelegenheden zoals een discotheek of een bioscoop zijn. Voor dit soort voorzieningen kan gebruik worden gemaakt van de voorzieningen in buurgemeenten. Daarvoor moet dan wel langer worden gereisd. Daarnaast is er behoefte aan meer speelvoorzieningen. Een verbetering van de bestaande speelvoorzieningen en een uitbreiding hiervan in een aantal kernen zou aan deze behoefte invulling kunnen geven.

In de bijlage is meer cijfermatige informatie te vinden over schoolgaande jeugd, jeugd en criminaliteit, uitkeringen en sport.

¹ Masterplan Wonen, Welzijn en Zorg gemeente Nieuwkoop, cijfers 2008, Regionale Commissie Gezondheidszorg Zuid-Holland Noord, juli 2009 (nog niet vastgesteld)

Actoren

Diverse actoren zetten zich in voor kinderen en jongeren in de gemeente Nieuwkoop.

Voorbeelden van actoren zijn:

- Jeugd- en jongerenwerk
- Jeugdsociëteiten
- Kinderopvang
- Basisscholen en voortgezet onderwijs
- Peuterspeelzaalwerk
- IB-netwerk met ZAT-functie
- Lokaal zorgoverleg
- Consultatiebureaus
- Jongerenloket
- Bureau Halt
- GGD
- Algemeen maatschappelijk werk
- Raad voor de kindbescherming
- Signaleringsoverleg Rijn- en Veenstreek
- Sportverenigingen
- ISDR

4.2 Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal

4.2.1 Landelijke kaders

Operatie Jong

'Operatie Jong' is een initiatief van de landelijke overheid en staat aan de basis van het principe dat betrokken partijen rondom jeugdbeleid moeten gaan samenwerken in het belang van het kind.

Het landelijke samenwerkingsverband "Operatie Jong" van de ministeries van VWS, OCW, Justitie, SZW en BZK, VROM en Financiën heeft zich tot 1 januari 2007 ingezet voor een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid.

Eén van de ontwikkelingen die landelijk, regionaal en lokaal voortvloeien uit 'Operatie Jong' is de realisatie van het CJG. Het CJG vormde één van de aanbevelingen van het sturingsadvies van operatie Jong "Koersen op het kind". Uiterlijk 2011 moet in iedere gemeenten het CJG operationeel zijn.

Alle kansen voor alle kinderen²

Het kabinet-Balkenende IV investeert in jongeren en gezinnen. Er is een speciaal Programma-ministerie 'Jeugd en Gezin' opgericht. De uitgangspunten van het beleid zijn verwoord in de nota 'Alle kansen voor alle kinderen' dat is uitgezet langs een drietal centrale lijnen:

1. Het gezin krijgt de belangrijke positie die het in de opvoeding heeft.
2. Er wordt preventief gewerkt. Een omslag wordt gemaakt naar eerder opsporen en beter aanpakken van (dreigende) ontwikkelingsproblemen.
3. De vrijblijvendheid is voorbij. Ongewenste situaties duren niet voort. Doorbraken worden gerealiseerd. Dit geldt zowel voor ouders, professionals en overheden.

Bestuursakkoord 'Samen aan de slag'³

Dit bestuursakkoord bevat afspraken tussen rijk en gemeenten over het behalen van maatschappelijke resultaten op een aantal terreinen.

Het bestuursakkoord 'Samen aan de slag' bevat een aantal belangrijke afspraken voor het gemeentelijke jeugd- en onderwijsbeleid.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Per 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van start gegaan. In de Wmo is het prestatieveld 2 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden' opgenomen. Dit prestatieveld heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders- bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstanden of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden.

Hoewel prestatieveld 2 specifiek op jongeren is gericht, behoren jongeren ook tot andere prestatievelden van de Wmo. Jongeren kunnen in positieve als wel negatieve zin bijdragen in de leefbaarheid. Dit door onder meer het wel of niet voorhanden zijn van voorzieningen voor jongeren (Prestatieveld 1). Jongeren kunnen bijvoorbeeld mantelzorger of vrijwilliger zijn (prestatieveld 4), een geestelijke of lichamelijke beperking hebben waardoor meedoen in de maatschappij niet vanzelfsprekend is (prestatieveld 5), getuige zijn van huiselijk geweld (prestatieveld 7), verslaafde ouder(s) hebben of zelf verslaafd zijn (prestatieveld 9).

Daarnaast wil men met de Wmo de civil society versterken. Jongeren zijn een belangrijke factor om nu en in de toekomst die doelstelling te realiseren. De gemeente is in het kader van de Wmo verantwoordelijk voor alle voorzieningen en activiteiten die het voor mensen mogelijk maakt zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en maatschappelijk te participeren.

² 'Alle kansen voor alle kinderen', Beleidsprogramma Jeugd en Gezin 2007-2011, ministerie voor Jeugd en Gezin, Den Haag, 28 juni 2007

³ Bestuursakkoord 'samen aan de slag', Ministerie van Binnenlandse Zaken en VNG, Den Haag, juni 2007

Wet investeren in jongeren

Het wetsvoorstel 'Wet investeren in jongeren' verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Als zij werk accepteren krijgen ze salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen ze waar nodig een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Als zij het aanbod niet accepteren dan krijgen zij ook geen uitkering van de gemeente. Het streven is de wet per 1 oktober 2009 in werking te laten treden.

Wet collectieve preventie volksgezondheid

De Wet collectieve preventie volksgezondheid (WCPV) verplicht alle Nederlandse gemeenten actief te zijn op het gebied van de volksgezondheid. De gemeente is verplicht elke vier jaar een nota gezondheidsbeleid op te stellen. Zij kan anderen dan de GGD jeugdgezondheidszorgtaken laten uitvoeren.

Wet op de kinderopvang

Met ingang van 1 januari 2005 is de wet voor de kinderopvang in werking getreden. De Wet kinderopvang regelt de kwaliteit en de financiering van de kinderopvang. Met de Wet kinderopvang regelt de overheid ook de kwaliteit van de kinderopvang. De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht op de kwaliteit. De GGD voert daarom regelmatig inspecties uit. Kindercentra en gastouderbureaus die aan alle eisen voldoen, worden in een register bij de gemeente opgenomen.

Het wetsvoorstel betreffende een wijziging van de Wet kinderopvang in verband met een herziening van het stelsel van gastouderopvang is in juli 2009 door de Eerste Kamer aangenomen.

Wet onderwijsachterstandenbeleid

Vanaf 1 augustus 2006 is de nieuwe wet Onderwijsachterstandenbeleid van kracht. Dit ter vervanging van de wet gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid. De gemeente ontvangt een specifieke uitkering voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. Deze uitkering is vastgesteld voor de schooljaren 2006-2007 tot en met 2009-2010.

De gemeente dient de uitkering te besteden aan voorschoolse educatie⁴, schakelklassen⁵, coördinerende of overige activiteiten gerelateerd aan het onderwijsachterstandenbeleid (maximaal 15% van de specifieke uitkering) en aan het opstellen van een Lokale Educatieve Agenda.

Beleidsakkoord 'werken aan de toekomst'⁶

De minister-president heeft in maart 2009 het aanvullende beleidsakkoord bij 'Samen werken, samen leven' ('Werken aan toekomst') naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin zijn de maatregelen van het kabinet naar aanleiding van de economische crisis opgenomen. Maatregelen zijn onder andere stimulering van de arbeidsmarkt (met name jeugdwerkloosheid), onderwijs en kenniseconomie.

Wet op de jeugdzorg

Op 1 januari 2005 is de nieuwe Wet op de jeugdzorg ingegaan. In deze wet staan de cliënt en zijn hulpvraag centraal. Cliënten zijn kinderen, jongeren en hun ouders of opvoeders die opgroei- en opvoedingsproblemen hebben.

De nieuwe Wet op de jeugdzorg heeft als doel om de jeugdzorg samenhangend en vraaggericht te maken. De provincie maakt met gemeenten resultaatgerichte afspraken over de verantwoordelijkheden voor jongeren met problemen.

⁴ Met voor- en vroegschoolse educatie (afkorting: VVE) worden de maatregelen bedoeld die onderwijsachterstanden trachten te verminderen bij de start van de basisschool.

⁵ Een schakelklas is een vorm van onderwijs dat bedoeld is om een brug te slaan tussen twee verschillende onderwijssystemen.

⁶ Werken aan toekomst, een aanvullend beleidsakkoord bij 'samen werken, samen leven', Kabinet Balkenende IV, Den Haag, maart 2009.

Wet op de Leerplicht

In Nederland kan elk kind naar school. Het belang van onderwijs voor het kind zelf en de samenleving is zo groot dat hiervoor de leerplicht is ingesteld. Iedereen is vanaf de leeftijd van vijf jaar tot en met het schooljaar waarin hij of zij 16 jaar wordt geheel leerplichtig. Daarna geldt de kwalificatieleerplicht voor alle jongeren die nog geen 18 jaar zijn en nog geen startkwalificatie (een diploma van een havo-, vwo- of mbo2-opleiding) hebben behaald. Hiermee wil het kabinet voortijdige schooluitval bestrijden.

In Nieuwkoop zijn de taken in het kader van de leerplicht uitbesteed aan de gemeente Alphen met een dienstverleningscontract. De gemeente Nieuwkoop blijft verantwoordelijk.

Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

Het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie heeft een tweeledig doel:

- het in beeld krijgen van het totaal aantal voortijdig schoolverlaters in de regio via melding door scholen en registratie door de woongemeente
- het terugleiden van voortijdig schoolverlaters naar het onderwijs om een startkwalificatie te halen.

De RMC-wetgeving (2001) bepaalt dat gemeenten alle voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar moeten registreren. Ook moeten zij ervoor zorgen dat de voortijdige schoolverlaters terugkeren in het onderwijs, zodat zij alsnog een startkwalificatie kunnen halen. Jongeren die niet meer leerplichtig zijn, worden dus ook gestimuleerd om een opleiding te volgen die tot een startkwalificatie leidt. Alle gemeenten in Nederland participeren in een van de 39 RMC-regio's. Per regio is een contactgemeente aangewezen, die de melding en registratie van voortijdige schoolverlaters in de regio coördineert. De contactgemeente heeft binnen de regio een coördinerende taak voor melding en registratie van voortijdig schoolverlaters.

Nieuwkoop valt onder de regio Zuid-Holland Oost. Contactgemeente is Gouda.

4.2.2 Provinciale kaders

Regionale Agenda Samenleving (RAS)

De provincie maakt met gemeenten bestuurlijke afspraken over de aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg in het kader van de Wet op de Jeugdzorg. Deze vormen een onderdeel van de afspraken die worden vastgelegd in de Regionale Agenda Samenleving (RAS). Via de RAS wil de provincie Zuid-Holland inzetten op maatschappelijke participatie: op activiteiten die erop gericht zijn om het 'meedoen' van burgers te stimuleren. Twee beleidsprioriteiten zijn de aansluiting van het preventief jeugdbeleid op de jeugdzorg en de ondersteuning van gemeenten bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Door gemeenten te ondersteunen in hun preventief jeugdbeleid beoogt de provincie de instroom in de jeugdzorg te beperken en de door- en uitstroom te bevorderen. De provincie heeft een wettelijke steunfunctietaak naar de gemeenten toe. Zij wil de gemeente ondersteunen met 'tweedelijns-ondersteuning' bij onder andere de preventieve ondersteuning van jeugdigen.

In de RAS-nieuwe stijl ontvangen gemeenten onder andere voor de ondersteuning van preventief jeugdbeleid financiële middelen voor onder meer opvoedingsondersteuning, lichte ambulante hulp en nazorg.

Tevens subsidieert de provincie provinciale ondersteuningsinstellingen die ondersteuning bieden aan organisaties die werkzaam zijn in de eerste lijn op het gebied van onder andere jeugd en Wmo. Daarbij gaat het om tweedelijns-ondersteuning in de vorm van deskundigheidsbevordering, kennisuitwisseling en innovatie⁷.

⁷ 'Meedoen in Zuid-Holland – Maatschappelijke Participatie 2009-2012, Naar een resultaatgerichte RAS en een duurzame, vraaggerichte steunfunctiestructuur', Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2008

Convenant 'ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning'⁸

In het in convenant ketenaanpak jeugdbeleid dat in maart 2007 door gemeenten, provincie en zorgaanbieders werd getekend, worden niet vrijblijvende afspraken gemaakt over een sluitende aanpak in de jeugdzorg. Het convenant is sinds 2008 operationeel. Het Rijnstreekberaad geeft samen met Holland Rijnland uitvoering aan het convenant. Ook is het Rijnstreekberaad samen met de gemeenten trekker van de werkgroep regionale arbeidsmarktbeleid. Het Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn Gouwe heeft een ondersteunende rol.

Met de uitwerking van alle beoogde doelstellingen is in augustus 2007 een start gemaakt. De doelen uit het convenant zullen gerealiseerd worden door de uitwerking in drie trajecten:

- Verwijsindex
- Centra voor Jeugd en Gezin, en
- coördinatie van zorg.

Uiteindelijk zal de realisering van deze trajecten leiden tot een sluitende, en in de keten passende aanpak van problemen van jeugdigen.

4.2.3 Regionale kaders

Rijnstreekberaad

Het Rijnstreekberaad is het samenwerkingsverband van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Rijnwoude. Het biedt een platform voor overleg over gemeenschappelijke en grensoverschrijdende zaken. Centraal in de samenwerking staan de portefeuillehoudersoverleggen op de diverse beleidsterreinen. Het kan gaan om beleidsafstemming en belangenbehartiging, maar ook om de aanpak van concrete, uitvoerende projecten. Het portefeuillehoudersoverleg sociale zaken en onderwijs richt zich op het tot stand brengen van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Een belangrijk onderdeel is het tegengaan van voortijdig schoolverlaten en het bestrijden van jeugdwerkloosheid. Het portefeuillehoudersoverleg vervult de rol van Bestuurscommissie binnen de gemeenschappelijke regeling Rijnstreekberaad. Dat wil zeggen dat de gemeenten gemeenschappelijk volwasseneneducatie bij het Regionaal Opleidings College inkopen. De Bestuurscommissie heeft hierin de eindverantwoordelijkheid. Ontwikkelingen zijn gaande om een samenvoeging van het Rijnstreekberaad met Hollandrijnland te realiseren en één samenwerkingsverband op Zuid-Holland Noord te creëren. Een aantal onderwerpen, zoals zorg en jeugd worden al op Zuid-Holland Noord niveau besproken en afgestemd.

Jongerenloket Rijnstreek

In 2005 is het Jongerenloket Rijnstreek geopend. Dit loket is onderdeel van het Werkhart Rijnstreek, waarin met de gezamenlijke arbeidsmarktpartijen samengewerkt wordt. Het jongerenloket leidt iedere jongere tot 23 jaar die niet naar school gaat en ook geen werk heeft, binnen zes maanden terug naar werk of scholing of een combinatie daarvan.

Regionale visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin⁹

Door de gemeenten in de regio Zuid-Holland Noord is gewerkt aan het opstellen van een regionale visie op het CJG. Dit traject is één van de drie trajecten waaraan uitvoering wordt gegeven, welke voortvloeien uit het 'convenant ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning'. De regionale visie dient als uitgangspunt voor de lokale visies op het CJG.

4.2.4 Lokale kaders

Kadernota sport¹⁰

Met de beleidsnota wil Nieuwkoop het sportbeleid harmoniseren en etaleren met als basisgedachte "mee(r) bewegen."

⁸ Convenant Ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning (vroegsignalering en zorgcoördinatie) Zuid-Holland Noord, Den Haag, 2007

⁹ Regionale visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin in Zuid-Holland Noord 2008, Regionale werkgroep CJG, Alphen, 2008

¹⁰ Integrale kadernota sportbeleid 2009-2020 'Mee@ bewegen', Nieuwkoop, vastgesteld 12 maart 2009

Binnen de verdere uitwerking van het subsidiebeleid wordt onder andere het volgende Algemene beleidsuitgangspunt gehanteerd:
Activiteiten voor jeugd en jongeren tot 18 jaar en senioren van 60 jaar en ouder komen als eerste, en bij bepaalde beleidsterreinen uitsluitend, in aanmerking voor subsidieverstrekking. Bij bepaalde activiteiten en / of disciplines kan van deze leeftijdsgrenzen worden afgeweken. Een beleidsvoorstel die sportstimulering tot stand moet brengen ten aanzien van de jeugd is bijvoorbeeld het introduceren van een jeugdsportpas/ sportzapkaart. Nadere invulling hiervan vindt met de sportverenigingen plaats.

Nota lokaal gezondheidsbeleid¹¹

In 2008 heeft de gemeente Nieuwkoop haar Nota Lokaal Gezondheidsbeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen wat zij onder gezondheid verstaat en hoe zij haar rol als lokale overheid ziet op dit terrein.

In de nota lokaal gezondheidsbeleid staan de speerpunten alcoholpreventie, overgewicht en depressie centraal. De doelstellingen van het lokaal gezondheidsbeleid zijn

1. het bevorderen van gezond gedrag van jongeren en volwassenen
2. het terugdringen van overmatig alcoholgebruik bij jongeren en ouderen
3. het vergroten van het bereik van preventieprogramma's tegen depressie

Uitwerking van de doelstellingen vindt plaats, een voorbeeld is de notitie alcoholpreventie.

Notitie Alcoholpreventie¹²

Eén van de speerpunten in het lokaal gezondheidsbeleid betreft het overmatig alcoholgebruik, met name door jongeren. Ook in de gemeente Nieuwkoop gebruiken jongeren al op jonge leeftijd veel en vaak alcohol.

Doelstellingen in het alcoholmatigsbeleid zijn:

- onder de 16 jaar niet-gebruik aanmoedigen en ondersteunen
- experimenteergedrag uitstellen, de beginleeftijd uitstellen
- verantwoordelijkheid gedrag bevorderen, bewustwording vergroten
- vroegtijdige aanpak stimuleren
- schade beperken door handhaving

Notitie harmonisatie peuterspeelzaalwerk¹³

Sinds 1 januari 2007 valt het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In deze wet is de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het peuterspeelzaalwerk in hoge mate bij de gemeenten gelegd.

De gemeente is verplicht om binnen twee jaar na de gemeentelijke herindeling de subsidies van de diverse peuterspeelzalen te harmoniseren. In de gemeente Nieuwkoop blijken er nog grote verschillen te bestaan tussen de diverse peuterspeelzalen. Deze verschillen komen voort uit het beleid van de vorige gemeenten. De harmonisatie is van belang om een gelijke mate van kwaliteit te kunnen garanderen en de wijze van subsidiëren en de gestelde eisen gelijk te trekken.

Nota harmonisatie onderwijsgelden in de gemeente Nieuwkoop¹⁴

Om inzicht te krijgen in de subsidiestromen voor het onderwijs en een uitgangspunt te hebben voor het vormgeven van het onderwijsbeleid heeft een harmonisatie van de onderwijsgelden plaatsgevonden.

Daarbij is tevens het uitgangspunt om, voor zover mogelijk, een bedrag per leerling beschikbaar te stellen en de basisscholen daar verder inhoud aan te laten geven. De harmonisatie is van belang om een gelijke mate van kwaliteit te kunnen garanderen en de wijze van subsidiëren en de gestelde eisen gelijk te trekken.

¹¹Nota lokaal gezondheidsbeleid Nieuwkoop 2008-2011, Nieuwkoop, vastgesteld 19 juni 2008

¹² Notitie Alcoholpreventie 2009 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 24 februari 2009

¹³Notitie Harmonisatie Peuterspeelzaalwerk Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 25 juni 2009

¹⁴ Notitie harmonisatie onderwijsgelden, gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, 2008

Wmo- beleidsplan 'Mee® doen' ¹⁵

In prestatieveld 2 van het Wmo-beleidsplan staan kinderen en jongeren centraal. Doelstellingen die ten aanzien van deze doelgroepen zijn opgenomen in het Nieuwkoopse Wmo-beleid zijn:

- Ouders en jeugdigen moeten door de professionals actief, tijdig en goed geïnformeerd worden over mogelijkheden om hun kennis en vaardigheden zodanig te ontwikkelen dat zij (meer) in staat zijn opvoeding- en opgroei problemen in de toekomst te voorkomen
- Daar waar een 'alles moet kunnen mentaliteit' is, moet deze verdwijnen. Alle ouders moeten verantwoordelijkheid nemen, alle ouders moeten kunnen worden aangesproken op problemen van en met hun kinderen.
- Het alcoholgebruik onder jeugdigen moet bespreekbaar gemaakt worden. Alcoholgebruik is niet goed voor de gezondheid. Zeker bij jeugdigen. Onder de 16 jaar moet alcoholgebruik niet normaal gevonden worden.
- Onder regie van het gemeentelijke samenwerkingsverband in de regio richten de professionals vanuit één keten een structuur in waardoor hulp voor jeugd en voor de ouders veel laagdrempeliger beschikbaar komt. Het gemeentelijk beleid richt er zich op dat de professionals bereikbaar zijn, in staat problemen te voorkomen en waar nodig (helpen bij het) oplossen van problemen.
- De jeugd moet, als zij dat wil, actief betrokken worden bij beleidsontwikkeling.

Lokale visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin ¹⁶

Door een regionale werkgroep, waaraan de gemeenten in Zuid-Holland Noord hebben deelgenomen, is een regionale visie op het CJG opgesteld. Deze dient als leidraad voor de lokale visies. Net als alle gemeenten heeft ook de gemeente Nieuwkoop de taak om op lokaal niveau een Centrum voor Jeugd en Gezin te realiseren. In de lokale visie zijn een aantal speerpunten aangegeven. Dit zijn:

1. het realiseren van een laagdrempelig en herkenbaar inlooppunt
 2. het verbinden van dit inlooppunt met de vindplaatsen (scholen, peuterspeelzalen, huisartsen, kraamzorg), waardoor alle intermediairen en zoveel mogelijk huishoudens op de hoogte zijn van de taken en functies van het CJG in de gemeente Nieuwkoop
 3. het verbinden van de regionale jeugdzorgketen aan de lokale structuren en organisaties, zodanig dat adequaat ondersteuning en advies kan worden geboden bij opvoed- en opgroei problemen voor alle inwoners van de gemeente Nieuwkoop.
- Het streven is om eind 2009 het CJG-loket van de gemeente Nieuwkoop officieel te openen.

Notitie harmonisatie jeugd en jongerenwerk ¹⁷

De visie van de gemeente op het jeugd- en jongerenwerk is dat zij in de preventieve sfeer een belangrijke bijdrage levert aan het bereiken van de doelstellingen zoals geformuleerd in het Wmo-beleidsplan. De gemeente wil dat activiteiten die voor en door de jeugd georganiseerd worden blijven bestaan. Dit uit zich niet in het verder professionaliseren van het jeugd- en jongerenwerk. De Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland (STJMH) ondersteunt en begeleidt vrijwilligersorganisaties in het aanbieden van passende en aansprekende activiteiten voor de jeugd. Het is de wens van de gemeente dat er in tenminste drie kernen een vaste plek is waar jeugd en jongerenwerk aangeboden kan worden.

Wet gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer

De Wet gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer is in 1987 in werking getreden

In de wet krijgt de gemeenteraad de opdracht om een verordening vast te stellen voor het vervoer van leerlingen naar scholen voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Het betreft raamwetgeving, waarin enerzijds de rechten van leerlingen en ouders worden vastgelegd en anderzijds de vrijheid van gemeenten om bepaalde zaken naar eigen inzicht te regelen.

¹⁵ Beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning 'Mee® doen' 2008-2011 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 7 februari 2008

¹⁶ Beleidsnotitie Centrum Jeugd en Gezin gemeente Nieuwkoop, 'Op weg naar een Centrum voor Jeugd en Gezin in de gemeente Nieuwkoop', Nieuwkoop, 2009

¹⁷ Notitie harmonisatie jeugd en jongerenwerk Gemeente Nieuwkoop 2009, Nieuwkoop, vastgesteld op 24 december 2008

De uitvoering van het leerlingenvervoer wordt door gemeenten bekostigd uit de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Dit bedrag is niet geormerkt.

Algemene subsidieverordening Nieuwkoop

De Algemene Subsidieverordening (ASV) Nieuwkoop is op 26 april 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.

Op basis van de ASV zijn beleidsregels voor het subsidiebeleid opgesteld. In de beleidsregels is specifiek opgenomen voor welke beleidsterreinen en activiteiten instellingen subsidie kunnen aanvragen. Het jeugd- en jongerenwerk, peuterspeelzaalwerk en jeugdgezondheidszorg vormen enkele van die beleidsterreinen.

4.3 Financieel kader

Voor het specifieke jeugd beleid zijn de volgende middelen beschikbaar in de periode 2008-2011:

soort	2008	2009	2010	2011	2012	Ten behoeve
Brede doeluitkering Jeugd	€ 439.604,--	€ 431.960,--	€ 464.737,--	€ 502.103,--	Bedragen worden in de meicirculaire 2011 bekend gemaakt.	Basistakenpakket (uniform deel) Jeugdgezondheidszorg OVA gelden ¹⁸ Prenatale zorg CJG Verwijsindex Zorgcoördinatie
Subsidie* beleid	€	€	€ 208.599	€ 210.685	€ 212.792	Jeugd- en jongerenwerk Jeugdsociëteiten Overig

*Middelen voor 2011 en 2012 zijn gebaseerd op een indexering van 1%.

Daarnaast worden er vanuit aanverwante beleidsterreinen ook middelen ingezet voor beleidsactiviteiten gericht op de jeugd¹⁹.

Uit de meicirculaire 2009 blijkt dat de komende jaren een negatief effect te bemerken is op de hoogte van de middelen uit het gemeentefonds. In onderstaande tabel is een vergelijking weergegeven tussen de accressen voor de jaren 2010 tot en met 2013. Ook wordt in de tabel het totale negatieve effect van de accressen voor de gemeente Nieuwkoop weergegeven. Dit kan mogelijk van invloed zijn op de beschikbare middelen.

Accres	2010	2011	2012	2013
Meicirculaire 2009	0,48%	0,48%	0,00%	0,00%
Septembercirculaire 2008	1,25%	0,16%	2,84%	2,13%
Verskil in %	-0,77%	-0,68%	-2,84%	-2,13%
Totaal Accres verschil in €	-275.000	-744.000	-1.310.000	-1.662.000

¹⁸ Overheidsbijdrage Arbeidsvoorwaardenontwikkeling

¹⁹ O.a. onderwijsgeld, peuterspeelzalen, gezondheidszorg, sport, speelvoorzieningen

5. Relevante ontwikkelingen

Opvoeden en opgroeien

Jongeren weten niet altijd waar de grenzen van “moeten, kunnen en willen” liggen. Ouders zijn niet altijd voldoende geëquipeerd om deze grenzen aan te geven en te corrigeren op vertoond gedrag. Landelijk, maar ook lokaal kan dit leiden tot een ‘alles moet kunnen mentaliteit’. Ouders zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor het opvoeden en laten opgroeien van hun kinderen, maar ook bij het vragen om hulp. Het preventieve jeugdbeleid kan daar –indien er problemen zijn- ondersteuning op bieden. Dit vindt plaats door activiteiten die het jeugd- en jongerenwerk biedt, maar ook door het te realiseren Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). In 2010 kunnen ouders en jongeren voor vragen over opgroeien en opvoeden bij het CJG terecht. Professionals bieden ondersteuning en begeleiding aan ouders en jongeren. De gemeente heeft de regie en stelt faciliteiten en subsidie ter beschikking.

Centrum voor Jeugd en Gezin

In Nieuwkoop zal eind 2009 het CJG geopend worden. Deze wordt gevestigd in Ter Aar. Opzet is dat na opening van het CJG er meerdere inlooppunten in diverse kernen gerealiseerd gaan worden. Hierbij wordt gekeken naar inpassing in bestaande structuren.

Elektronisch Kinddossier

Een andere landelijke ontwikkeling is de invoering van het Elektronisch Kinddossier (EKD). Ieder kind dat in Nederland wordt geboren, krijgt najaar 2009 een elektronisch kinddossier. Het gebruik van het EKD in de jeugdgezondheidszorg is dan verplicht. In het EKD komt informatie te staan over het kind, de gezinssituatie en de omgeving. Het motto: geen kind buiten beeld. De implementatie van het EKD in de regio Zuid-Holland Noord heeft vertraging opgelopen, maar zal eind 2009 zijn afgerond.

1Gezin1Plan

1Gezin1Plan is ontwikkeld in het kader van het traject coördinatie van zorg van de ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning. In Zuid-Holland Noord wordt inmiddels gewerkt vanuit de principes van 1Gezin1Plan. Professionals, dienstverleners en vrijwilligers die bij het gezin zijn betrokken vormen één team. Dit team werkt samen met de gezinsleden aan het “herstel van het gewone leven”. Kerndoel is daarbij dat de kinderen in het gezin zich (weer) zonder belemmering of bedreiging kunnen ontwikkelen.

Verwijsindex Risico's Jeugdigen

De verwijsindex risico's jeugdigen dient gezien te worden als een hulpmiddel om het proces van samenwerking op het gebied van (preventieve) jeugdzorg te faciliteren. In december 2007 hebben de gemeenten in Zuid-Holland Noord besloten om voor hun regionale signaleringssysteem het bronsysteem van MULTIsignaal te gebruiken. Dit systeem wordt in de regio Zuid-Holland Noord ingezet onder de naam JeugdMATCH Zuid-Holland Noord. En wordt (technisch) direct gekoppeld aan de Landelijke Verwijsindex Risico's Jeugdigen (VIR). De verwijsindex wordt in vier verschillende instellingen geïmplementeerd, te weten Valent en Kwadraat voor zowel het AMW als de JGZ 0-4jr, de GGD en BJZ. In juni 2009 is begonnen met de implementatie van de regionale verwijsindex.

Educatie en onderwijs

Naast ondersteuning en begeleiding bij opvoeden en opgroeien van ouders en jongeren, moet de gemeente Nieuwkoop voldoende mogelijkheden bieden tot het ontplooiën en ontwikkelen van talenten door middel van het bieden van onderwijs, maar ook activiteiten in de vrije tijd. Primair onderwijs moet binnen de gemeentegrenzen worden doorlopen. Een brede school is een middel om naast onderwijs kinderen en jongeren te laten kennis maken met cultuur, sport en diverse andere activiteiten. Middelbaar onderwijs dient voornamelijk buiten de gemeentegrens te worden genoten. Een goede bereikbaarheid is daarbij wel van belang.

In het kader van onderwijs zijn een aantal ontwikkelingen in Nieuwkoop te benoemen. Deze ontwikkelingen betreffen het realiseren van een brede school in de kern Ter Aar en het opstellen van een Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

Brede School Ter Aar

Bij de brede school zijn drie instellingen voor het primair onderwijs, de bibliotheek, kinderopvang en peuterspeelzaal betrokken. Samenwerking wordt gezocht met het jeugd- en jongerenwerk.

Een koppeling van de brede school met zorg is tevens een doelstelling.

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

De LEA is geïntroduceerd als een instrument om het lokaal onderwijsbeleid vorm en inhoud te geven na de wetwijzigingen in het onderwijs(achterstanden)beleid in 2006. Het is een instrument voor gemeenten, schoolbesturen en overige partners om in 'nieuwe verhoudingen' (meer gelijkwaardige verhoudingen) tot gezamenlijke afspraken te komen over het onderwijs- en jeugdbeleid.

Mogelijke beleidsprioriteiten op de LEA zijn²⁰:

- Voor kinderen die dit nodig hebben, zijn er aanvullende maatregelen om hun taalvaardigheid te stimuleren
- Kinderen bewegen meer en wegen minder;
- Veel aandacht voor voorschoolse educatie;
- Betere afstemming zorgvoorzieningen in en buiten school;
- Goede implementatie van passend onderwijs.

De verwachting is dat de LEA eind 2009 door de raad vastgesteld zal worden.

Openbare ruimte en veiligheid

In de openbare ruimte is het ook van belang dat er aandacht is voor de wensen van kinderen en jongeren. Voldoende speelvoorzieningen, sportvoorzieningen, maar ook veilige fietspaden en voldoende straatverlichting zijn aspecten die jongeren van belang vinden.

Nota speelruimte

In de te realiseren nota speelruimte wordt het beleid over de speel- en sportvoorzieningen in de gemeente geformuleerd. Tevens vindt een renovatie en aanvulling van de speelvoorzieningen in de gemeente plaats.

Naast faciliteiten om de openbare ruimte zodanig in te richten dat kinderen en jongeren er gebruik van kunnen maken, zijn jongeren zelf ook van invloed op de veiligheid in de openbare ruimte. Hinderlijk, overlastgevend of crimineel gedrag zijn hier de voorbeelden van.

Halt-afdoeningen

Halt is initiatief van het Ministerie van Justitie, gemeenten en politie met als doelstelling een bijdrage te leveren aan criminaliteitsbestrijding en -preventie bij jongeren tot 18 jaar. Bij jongeren van 12 jaar en ouder is dit een Halt-afdoening en bij kinderen tot 12 jaar een Stop-reactie. Voor de duur van de straf hanteert Halt een door het Openbaar Ministerie opgestelde strafmaat; deze is onder andere afhankelijk van het gepleegde delict en de leeftijd van de jongere.

In 2008 zijn in Nieuwkoop 44 Halt-afdoeningen gerealiseerd. Er zijn geen jongeren jonger dan 12 jaar naar Halt doorverwezen. Ook heeft Halt een Halt-afdoening spijbelen voor jongeren die vaak te laat komen. In 2008 is er in Nieuwkoop geen Halt-afdoening spijbelen toegekend.

JPT

Daarnaast wordt in de regio het Jeugd Preventie Team ingezet. Het JPT is een samenwerkingsverband tussen de politie Hollands-Midden en Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland. Het JPT biedt binnen twee werkdagen hulp aan een jongere die bij de politie zorgelijk in beeld is gekomen en vervolgens wordt aangemeld bij het JPT. Het JPT werkt met de doelgroep jeugdigen tot 18 jaar.

Wonen

Bevolkingsdaling ('krimp'), vergrijzing en ontgroening zijn elementen die invloed hebben op de arbeidsmarkt, het onderwijs, voorzieningen, ruimte en wonen in een gebied.

²⁰ conceptnotitie Educatieve Agenda 2010-2014 gemeente Nieuwkoop, Oberon, Utrecht, augustus 2009

Volgens het advies van de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) en de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfc)²¹ krijgt de komende 20 jaar 56% van de gemeenten te maken met een dalend inwonertal. Bij 20% van de gemeenten daalt ook het aantal huishoudens. Voor Nieuwkoop geldt de prognose dat in de periode 2005-2025 de groei kleiner zal zijn in vergelijking met Nederland. Sprake van echte krimp is er niet, zij het minimaal (onder de 5%). Vergrijzing en ontgroening spelen echter wel een rol in het Nieuwkoopse gebied. De aanwezigheid van geschikte woningen voor jongeren en een voorzieningenniveau die voorziet in de behoeften van de (jongere) inwoners moeten ervoor zorgen dat zij niet de noodzaak voelen om zich in andere gemeenten te moeten vestigen. Want de jeugd van Nieuwkoop wil best hier blijven wonen. De omgeving is mooi, (grote) steden zijn dichtbij en de mogelijkheden voor vrije tijd en recreatie zijn voldoende. Ook voor jonge gezinnen biedt de gemeente volop mogelijkheden.

*Structuurvisie Nieuwkoop 2040 Deel I*²²

Een knelpunt om zich hier te vestigen vormt echter de aanwezigheid van geschikte woningen. Het bouwen voor de eigen behoefte, gericht op starters en ouderen met oog op een evenwichtige bevolkingssamenstelling vormt daarom ook één van de doelstellingen in de Structuurvisie Nieuwkoop 2040. In de in voorbereiding zijnde woonvisie zal de startersmarkt ook een belangrijk item zijn.

Fysieke ontwikkelingen

In verschillende kernen, zoals Nieuwveen, Nieuwkoop en Ter Aar zijn en/of worden starterswoningen gepland.

Arbeidsmarkt

Voldoende werkgelegenheid zorgt voor economische binding van de inwoners en dus ook van jongeren. Met de huidige economische crisis is er door het kabinet een actieplan opgesteld. Het kabinet wil voorkomen dat jongeren langdurig aan de kant staan zoals in de jaren tachtig is gebeurd en vindt het daarom van groot belang om nu in deze crisistijd snel met extra maatregelen voor jongeren te komen. Een actieplan Jeugdwerkloosheid²³ is opgesteld. Uitvoering van het actieplan moet vooral in de regio's plaatsvinden. Het kabinet gaat daarom op korte termijn met dertig regio's convenanten sluiten.

Bedrijven mogen jongeren tot 27 jaar gedurende de economische crisis langer tijdelijk laten werken. Een andere oplossing voor het bestrijden van de jeugdwerkloosheid is een wijziging in de verplichtingen voor het aanbieden van een vast contract na een tijdelijk contract. Deze periode wordt verlengd naar vier jaar of bij het vijfde tijdelijke contract. Het voorstel volgt mede uit de motie-Rutte die in de Tweede Kamer is aangenomen en die vraagt om tijdelijke contracten voor jongeren langer mogelijk te maken. Het wetsvoorstel wordt ingediend bij de Tweede Kamer nadat de Raad van State advies heeft uitgebracht.

*Leerlingbouwplaatsen*²⁴

Voorjaar 2008 is het convenant Leerlingbouwplaatsen Rijnstreek door de gemeenten in de regio Rijnstreek ondertekend. Het is een voortzetting van het convenant leerlingbouwplaatsen Rijnstreek uit 2004. De duur van het convenant is drie jaar. Doel van het convenant is om door samenwerking van betrokken partijen, leerlingbouwplaatsen te verwezenlijken in de regio Rijnstreek. Reguliere leerlingen en leerlingen die worden aangemeld via het Jongerenloket of vanuit de gemeentelijke bijstand worden gestimuleerd om een opleidingstraject te volgen. Leerlingen verwerven een startkwalificatie, waardoor hun positie op de arbeidsmarkt verbetert.

Metaalvakschool

Een initiatief dat de werkgelegenheid en het onderwijs ten goede zal komen is de ontwikkeling van de metaalvakschool Nieuwkoop. Aanleiding voor dit initiatief was het signaal van het bedrijfsleven over een tekort aan personeel. Een stichting metaalvakschool Nieuwkoop is voor

²¹ Adviesrapport over bevolkingsdaling aan het ministerie van Binnenlandse Zaken, Rob en Rfc, Den Haag, maart 2008

²² Structuurvisie Nieuwkoop 2040 Deel I, gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, juli 2009

²³ Actieplan jeugdwerkloosheid 2009, ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Den Haag, juni 2009

²⁴ Convenant leerlingbouwplaatsen Rijnstreek 2008-2011, Alphen aan den Rijn, 3 april 2008

dit doel opgericht. De metaalvakschool geeft een impuls aan de metaalbewerkingindustrie in Nieuwkoop, maar ook het aan onderwijsaanbod in de regio en de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Regionaal arbeidsmarktbeleid

De gemeenten in de regio Rijnstreek hebben een concept startnotitie regionaal arbeidsmarktbeleid opgesteld. In de notitie worden de toekomstige arbeidsmarktontwikkelingen- en problematiek in de regio Rijnstreek belicht. Doel van de kadernotitie is om te komen tot een gezonde economie met voldoende werkgelegenheid en goed onderwijs voor alle inwoners. Daarvoor zijn afstemming en afspraken op regionaal niveau nodig.

Participatie

De overheid wil jongeren stimuleren om vrijwilligerswerk te doen om diverse redenen. Eén van die redenen is om de maatschappelijke betrokkenheid van jongeren te vergroten. Voor jongeren zou vrijwilligerswerk ook mogelijkheden kunnen bieden. Ze moeten al op jonge leeftijd belangrijke keuzes maken, die gevolgen hebben voor hun arbeidsperspectieven.

Vrijwilligerswerk zou dan een soort oefenterrein kunnen zijn om zich te ontplooien.

De overheid wil vrijwilligerswerk onder jongeren ook stimuleren, omdat organisaties steeds meer vergrijzen. Om hun ledenbestand op peil te houden, zijn jongeren voor deze vrijwilligersorganisaties erg belangrijk.

Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) concludeert dat er sprake is van een verschuiving in motivatie om vrijwilligerswerk te doen van plichtsbesef naar persoonlijke interesse.

Eigenbelang speelt hierbij een rol. Er ontstaat een nieuw type vrijwilliger: de-kort-verband-vrijwilliger, shoppend, zappend, meer calculerend, en niet-ideologisch gemotiveerd. Deze typering doet echter tekort aan jongeren die wel serieus op zoek zijn naar zingeving. Een ontwikkeling om jongeren aan het 'vrijwilligerswerk te krijgen' is het instellen van de maatschappelijke stage in het voortgezet onderwijs.

Om leefbare kernen en het rijke verenigingsleven te behouden zijn vrijwilligers ook in Nieuwkoop onontbeerlijk. Vrijwilligerswerk wordt door jong en oud gedaan. Het vervullen van vrijwilligerswerk is in de loop der tijd veranderd. Over het algemeen conformeert men zich voor een bepaalde tijd en voor een specifieke activiteit aan een organisatie. Om vrijwilligerswerk aantrekkelijk te maken en te houden voor de jongere doelgroep is het nodig om met deze ontwikkelingen rekening te houden.

Vrijwilligerswerk in de regio

Het Rijnstreekberaad heeft Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland (STJMH) eind 2005 gevraagd om een inventarisatie te maken van de knelpunten die er zijn in de voorzieningen en accommodaties voor jeugd en jongeren in de kleine kernen van de Rijnstreek. Dit resulteerde in het rapport Rijnstreekberaad 'Inventarisatie van jeugdvoorzieningen in kleine kernen' (juni 2006). Hieruit bleek dat er sprake was van een aantal knelpunten. Op regionaal niveau worden met name knelpunten ervaren in het werven en behouden van vrijwilligers om de continuïteit van activiteiten te waarborgen en waar mogelijk uit te breiden. In het vervolgonderzoek met plan van aanpak²⁵ wordt inzicht gegeven in de knelpunten en succesfactoren van het werven en behouden van zowel autochtone als allochtone vrijwilligers in jeugdvoorzieningen.

Maatschappelijke stage (MaS)

Doel van de maatschappelijke stage is dat alle jongeren tijdens hun schooltijd kennis maken met én een onbetaalde bijdrage leveren aan de samenleving. De stage moet zinvol zijn. Voor de leerling, die merkt dat zijn inzet ertoe doet. Maar ook voor de samenleving die merkt dat er leuke dingen gebeuren. Leerlingen ervaren hoe leuk het is iets voor een ander te doen. Scholen breiden hun netwerk uit en werken samen met vrijwilligerscentrales en stagebieders. Het vrijwilligerswerk krijgt door de maatschappelijke stage een nieuw imago. En vrijwilligersorganisaties krijgen de kans ervaring op te doen met jongeren. Met ingang van het

²⁵ Plan van aanpak "Op streek in de Rijnstreek", Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland, Waddinxveen, 2007

schooljaar 2011-2012 is voor alle scholieren (VMBO, HAVO, VWO), die dan instromen de maatschappelijke stage verplicht. Met de vormgeving van de MaS voor het voortgezet onderwijs in Nieuwkoop is in 2009 gestart.

Kadernotitie vrijwilligersbeleid 2009-2012

In 2009 wordt de kadernotitie vrijwilligersbeleid opgesteld. Eén van de elementen waaraan aandacht zal worden besteed is de jongere als vrijwilliger.

Participatie bij beleidsontwikkeling

Een doelstelling uit het Wmo-beleidsplan is dat jongeren –als zij dat willen- betrokken worden bij beleidsontwikkeling. In 2008 hebben hiertoe een drietal panelgesprekken met de jeugd plaatsgevonden. In 2009 is de hyvespagina www.jongereninnieuwkoop.hyves.nl tot stand gekomen. Bij het realiseren van speelvoorzieningen wordt de jeugd betrokken. In algemene zin is het moeilijk om jeugd te interesseren voor participatie in gemeentelijk beleid. Zeker de jongeren met wie het goed gaat voelt zich niet geroepen. Participatie beperkt zich doorgaans tot het uiten van concrete wensen (zwemplek, voetbalkooi, uitgaansgelegenheden) door individuele niet “georganiseerde” jeugdigen.

Gezondheid

Eén doel van preventie bij de jeugd is het voorkomen van gezondheidsproblemen op volwassen leeftijd. Een ander doel is het verbeteren van de gezondheidstoestand en de kwaliteit van leven van kinderen, jongeren en jong volwassenen. Dit gebeurt voornamelijk via gezondheidsbevordering en ziektepreventie. Jongeren zijn een belangrijke doelgroep voor gezondheidsbevordering gericht op het voorkomen van risicogedrag. Het aanleren van gezond gedrag kan het beste zo jong mogelijk beginnen.

De meeste kinderen en jongeren in Nederland zijn gezond. Trends onder jongeren zijn zorgwekkend als het gaat om te veel alcoholgebruik, de consumptie van te weinig groente en het vóórkomen van overgewicht en obesitas.

Overgewicht

In Nieuwkoop heeft in de leeftijdsgroep 18-64 jarigen 44% last van overgewicht. Ook wordt er door Nieuwkoopse jongeren in groten getale onvoldoende groente en fruit gegeten.

De uitgangspunten van het werkplan van de stichting Jeugd- en Jongerenwerk, van de nota sportbeleid en het subsidiebeleid moeten ervoor zorgen dat het beoefenen van sport door kinderen en jongeren wordt gestimuleerd en ondersteund. Uit kerncijfers 2008 van de GGD Holland Midden blijkt wel dat er ten aanzien van lichaamsbeweging voor Nieuwkoop geen opvallende afwijkingen ten opzichte van regionale en landelijke ontwikkelingen zijn. Echter, deze ontwikkelingen geven wel reden tot aandacht. Zo beweegt 85% van de leeftijdsgroep 12-17 jarigen onvoldoende.

Alcoholgebruik

Het alcoholgebruik onder de jeugd in Nieuwkoop is hoog. Meer dan de helft van de 12-17 jarigen drinkt. 8 % Drinkt vaak en veel. Alcoholmatiging onder de jeugd moet plaatsvinden om schadelijke gevolgen te voorkomen. Ook de gevolgen van het alcoholgebruik tijdens het uitgaan verdient de aandacht. De instrumenten die de gemeente daarvoor inzet zijn preventie, handhaving en regelgeving.

Regionaal zijn er afspraken gemaakt met de gemeente Leiden om een aantal zaken gezamenlijk op te pakken om het beleid effectiever uit te voeren. In de regio Zuid-Holland Noord bestaat ‘De Regionale Beleidsvisie Ambulante Verslavingszorg en Maatschappelijke Opvang’. Deze is door de gemeente Leiden, regiogemeenten en organisaties, door een uitbreiding van de doeluitkering ambulante verslavingszorg ontwikkeld. Hierin is de ambulante verslavingszorg afgestemd met klinische verslavingszorg afgestemd met klinische verslavingszorg, verslavingsreclassering en andere aanpalende beleidsterreinen. Deze integrale aanpak zorgt ervoor dat partijen diensten beter op elkaar afstemmen en samen verantwoordelijkheden dragen. Ook is er in de centrumgemeente Leiden een werkgroep opgericht die zich ondermeer bezighoudt met het opstellen van een meldingssysteem waarin er wordt samengewerkt met ondermeer ziekenhuizen. Met dit systeem krijgen gemeenten in beeld hoeveel en welke jongeren door alcoholmisbruik in het ziekenhuis worden behandeld. Daarnaast wordt er gewerkt aan een betere overdracht naar de verslavingszorg.

Binnen de gemeente wordt door middel van het uitvoeringsplan alcoholpreventie invulling gegeven aan het alcoholpreventiebeleid.

Naast specifieke inspanningen, zoals opgenomen in het alcoholbeleid, het sportbeleid of het lokaal gezondheidsbeleid, om de gezondheid van kinderen en jongeren 'gezond' te houden, vinden reguliere inspanningen zoals door de GGD plaats.

Jeugdzorg

Afgelopen juni presenteerde de commissie Paas het rapport 'Van klein naar groot', een advies over de zorg om jeugd. Om knelpunten in de zorg om jeugd op te lossen stelt de commissie voor:

- de huidige werkwijze te optimaliseren, waarbij hulpverleners meer ruimte te krijgen om te handelen en problemen aan te pakken, en kinderen daadwerkelijk te steunen en te helpen. Liefst ook daar waar kinderen zijn, zoals op consultatiebureaus, kinderopvang, scholen, centra voor jeugd en gezin.
- zowel deskundigheid als gespecialiseerde zorg (jeugdhulpverlening, Jeugd-GGZ en licht verstandelijk gehandicapten hulp) zonodig sneller in te zetten in het hulpproces. Voorgesteld wordt daarom (de vaak tijdrovende en kostbare) indicatietrajecten te vervangen door een verwijzing vanuit de eerste lijn. Dat er gespecialiseerde zorg nodig is moet worden onderbouwd; wat er nodig is, is aan de professionals. Hiermee vervalt de 'knip' tussen de preventie en lichte vormen van hulp en de gespecialiseerde zorg en wordt de continuïteit beter gewaarborgd.

Om dit bereiken is een andere bestuurlijke taakverdeling noodzakelijk. Voorgesteld wordt om alle vormen van ondersteuning en hulp op vrijwillige basis onder verantwoordelijkheid van gemeenten te brengen. Op termijn wil de commissie dat gemeenten ook verantwoordelijk worden voor de inkoop van de gespecialiseerde zorg, waarmee de inhoudelijke en financiële relatie tussen preventie, ondersteuning en lichte hulp en de specialistische hulp tot stand komt. Eind van dit jaar neemt de VNG een standpunt in ten aanzien van het rapport. Deze voorstellen zijn indien overgenomen in nieuwe wetgeving van invloed op de invulling van het lokale jeugdbeleid.

Armoedebeleid²⁶

Ongeveer 6% van de Nederlandse huishoudens is arm. Een deel van deze groep heeft zelfs te weinig inkomen voor de meest noodzakelijke dingen, zoals voedsel en kleding.

Anderen kunnen wel de basisbehoeften betalen, maar hebben geen geld om bijvoorbeeld lid te worden van een club of een keer erop uit te gaan. Deze mensen lopen het risico sociaal uitgesloten te raken.

Eenoudergezinnen, allochtonen en mensen met een uitkering hebben een grote kans op armoede. Ouderen waren vroeger ook een risicogroep, maar hun welvaart is in het laatste decennium gestegen. Daarmee is hun kans op armoede sterk afgenomen. Er zijn nog relatief veel kinderen arm. Het SCP onderzoekt daarom of armoede juist voor kinderen blijvende gevolgen heeft.

Kinderen in arme gezinnen ondervinden beperkingen in hun mogelijkheden tot maatschappelijke deelname. Dat bleek uit een beknopte rapportage over armoede en sociale uitsluiting bij kinderen uit 2007. Het kabinet besloot maatregelen te treffen.

De rapportage uit 2007 was aanleiding voor een motie van de Tweede Kamer. Het kabinet stelde vervolgens in 2008 en 2009 jaarlijks 40 miljoen euro ter beschikking aan gemeenten. Het doel was: meer kinderen uit arme gezinnen laten deelnemen aan sport, cultuur of andere activiteiten.

Regionale conceptnotitie armoedebeleid 2010-2013

De gemeenten Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Rijnwoude hebben de ambitie om een humaan armoedebeleid te voeren. Belangrijk hierbij zijn het vroegtijdig signaleren van problemen, het inschakelen van adequate hulp en een goede samenwerking met partners. Mensen die in armoede leven moeten een beter bestaan kunnen bereiken. Een conceptnotitie

²⁶ concept notitie armoedebeleid 2010-2013, regionale werkgroep van raads- en commissieleden van de gemeenten Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Rijnwoude, juli 2009

is door de ISDR opgesteld. Op dit moment zijn inkomensondersteuning en symptoombestrijding de belangrijkste instrumenten. De uitwerking vindt plaats langs twee beleidslijnen. Dit zijn 'het bevorderen van de weerbaarheid' en de gerichte inkomensondersteuning'. Voorop staan de eigen verantwoordelijkheid van mensen en hun zelfredzaamheid.

Beleidsvoorstellen c.q. maatregelen die worden gedaan ten aanzien van de doelgroep kinderen en jongeren zijn onder andere:

- het verbeteren van het opleidingsniveau. Te denken valt aan het bestrijden van voortijdig schoolverlaten (VSV) en het bevorderen van doorleren.
- het bevorderen van maatschappelijke vaardigheden van jongeren
- het stimuleren van sportbeoefening in het algemeen en teamsport, bijvoorbeeld door het instellen van een jeugdsportfonds
- het uitbreiden van de bestaande computerregeling, voor kinderen van 7 t/m 17 jaar, met een bijdrage in de kosten van een internetaansluiting.
- het voortijdig voorlichten van jongeren over het omgaan met geld.

6. Uitgangspunten voor beleid

Gekeken naar de beleidsmatige kaders op landelijk, provinciaal, regionaal en/of lokaal niveau, de ontwikkelingen op het gebied van de jeugd en zijn omgeving en plaatselijke situatie ten aanzien van de jeugd zijn de volgende beleidsuitgangspunten geformuleerd. Hierbij is de uitgangspunt dat er al veel ontwikkelingen gaande zijn. Lokaal beleid is al op diverse deelterreinen (zie paragraaf 4.2.4) ontwikkeld. Beleidsuitgangspunten zijn daarin geformuleerd, uitvoering wordt eraan gegeven. Reden om de beleidsuitgangspunten in deze kadernotitie op een hoger abstractieniveau te formuleren:

1. Ouders/ verzorgers zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding, verzorging en ontwikkeling van hun kinderen. De gemeente faciliteert en ondersteunt.

Vanuit de wet op de jeugdzorg is de gemeente verantwoordelijk voor het preventief jeugdbeleid. Met het vormgeven van het CJG wordt daar invulling aan gegeven. Subsidie wordt onder meer verstrekt aan het Opvoedbureau, het consultatiebureau en de JGZ.

2. Alle kinderen en jongeren moeten mee kunnen doen in het gezin, in de buurt, op school en bij de (sport)vereniging, waarbij de mogelijkheden van jongeren zelf zo veel mogelijk gestimuleerd en benut moeten worden.

Voor het opgroeien van kinderen en jongeren tot volwassen aan de samenleving participerende burgers is het noodzakelijk dat kinderen en jongeren deel kunnen nemen aan de verschillende leefomgevingen waarin zij zich bevinden. Ondersteuning vanuit de gemeente moet worden geboden indien jongeren in hun ontwikkeling beperkt worden. Ondersteuning en stimulering wordt/zal ook vanuit diverse met het jeugdbeleid verwante beleidsterreinen (worden) geboden. Te denken valt onder andere aan een sportpas, ZAT-teams binnen het onderwijs, opvoedingsondersteuning, bijzondere bijstand.

3. Bevordering van een ondoorbroken ontwikkelingslijn van -9 maanden tot en met 23 jaar.

Een mogelijke onderwijs- of taalachterstand moet in een zo vroeg mogelijk stadium worden gesignaleerd. Dit om uitval in een later stadium te voorkomen. Hierbij is het belangrijk dat er een goede overdracht bestaat tussen de verschillende instellingen waarmee een kind in aanraking komt gedurende zijn schoolloopbaan tot aan het behalen van een startkwalificatie. Overdrachtmomenten zijn van consultatiebureau naar peuterspeelzaal, van peuterspeelzaal naar primair onderwijs en van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. Gedurende het volgen van onderwijs is het van belang gelijk actie te ondernemen indien er indicatoren aanwezig zijn die de ontwikkelingslijn mogelijk doorbreken. Te denken valt bijvoorbeeld aan overmatig verzuim. Met behulp van het Elektronisch Kinddossier kunnen jongeren en hun ontwikkelingen goed in kaart worden gebracht.

4. Bevordering van een sluitende keten van zorg, opvang en ondersteuning voor zowel jongeren als hun ouders/ verzorgers.

Een sluitende keten zorgt ervoor dat kinderen en jongeren een kader wordt geboden waarbinnen ze gezond en veilig kunnen opgroeien. Voor eventuele uitval vormt dit kader een vangnet waardoor relevante instellingen gelijk kunnen ingrijpen. Om deze sluitende keten te kunnen aanbieden is het van belang dat de instellingen in de keten goede afspraken met elkaar maken zodat een efficiënte aanpak gewaarborgd is. Stappen die gezet worden die de sluitende keten bevorderen zijn onder andere het implementeren van het Elektronisch Kinddossier, en Verwijsindex en het oprichten van het CJG.

5. Voldoende voorzieningen voor jongeren in alle leeftijdscategorieën en aansluitend op de behoefte.

Voorzieningen zijn noodzakelijk voor jongeren om zich te ontwikkelen en elkaar te ontmoeten. Voorzieningen zijn ook een middel om criminaliteit tegen te gaan. Door voorzieningen aan te sluiten op de behoefte is de kans op verveling gering. Gedacht kan worden aan activiteiten aangeboden door het jeugd- en jongerenwerk, speelvoorzieningen en een skatebaan.

6. Jongeren onder de 23 jaar zitten op school, volgen een opleiding of hebben een baan.

Jongeren zonder startkwalificatie hebben minder kans op een baan. Tijdens de huidige economische recessie verliezen juist deze jongeren als eerste hun baan. Voor een goed toekomstperspectief zet de gemeente in op het behalen van een startkwalificatie van alle jongeren. Indien de jongere bij de gemeente aanklopt voor een uitkering, biedt de gemeente ondersteuning bij het vinden van een baan. Regionaal komt er een plan van aanpak om de jeugdwerkloosheid te bestrijden.

7. Stimuleren van de betrokkenheid van jongeren bij de gemeente Nieuwkoop door activering en/of participatie.

De gemeente Nieuwkoop heeft een rijk verenigingsleven waarin veel vrijwilligers actief zijn. Wil de gemeente dit rijke verenigingsleven behouden, dient er een continuïteit van vrijwilligers te zijn. Jongeren vormen een doelgroep die nog meer bij het vrijwilligerswerk betrokken dient te worden. Het invoeren van de maatschappelijke stage is een middel om jongeren meer bekend met het vrijwilligerswerk te maken en te stimuleren hierin te participeren.

8. Participatie van jongeren is van belang bij zowel de beleidsvorming als bij de uitvoering van het beleid.

Jongeren zijn de toekomst. Om beleid te kunnen formuleren die aansluit op de behoeften van jongeren dienen jongeren bij de beleidsvorming te worden betrokken. Hiertoe zijn er in 2008 al een drietal panelgesprekken geweest en is er sinds maart 2009 een Hyvessite.

7. Beslispunten

De gemeenteraad van Nieuwkoop wordt de volgende beslispunten voorgelegd:

1. In te stemmen met de acht beleidsuitgangspunten die een kader vormen voor het jeugdbeleid in de gemeente Nieuwkoop.

2. De beleidsuitgangspunten het kader te laten vormen voor de afspraken die op uitvoerend niveau worden gemaakt tussen de instellingen betrokken bij het jeugdbeleid en de gemeente Nieuwkoop.

3. Uitvoering te geven aan opstellen van het jeugdbeleid op uitvoerend niveau. Het College van Burgemeester en Wethouders is het bevoegd gezag om over het beleid op uitvoeringsniveau een besluit te nemen.

8. Procesplan

Met het opstellen van de kadernotitie jeugd is een belangrijke stap gezet met het formuleren van het jeugdbeleid voor de gemeente Nieuwkoop. In onderstaand procesplan wordt het vervolgtraject geschetst voor het uitvoeringsprogramma.

Fase	Onderdeel nota met acties		Wanneer+ wat
Initiatief+ definitie+ ontwerp+voorbereiding	1. visie+kaders+doelstellingen	Kadernotitie B&W Raad	B&W 19.08.09
	2. relevante ontwikkelingen		WMO adviesraad 31.08.09; verzoek om advies, advies toevoegen aan kadernotitie richting raad
			BR 01.10.09
Realisatie	3. speerpunten	Uitvoeringsdeel nota B&W	B&W 1e kwartaal 2010
			Doorlichting huidige situatie
			Analyse en waardering van de resultaten
			Bepalen van de ideale situatie
	Beleidsnota jeugdbeleid		
Nazorg			Evalueren en eventueel aanpassen

9. Bijlagen

Bijlage 1. Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal

1.1 Landelijke kaders

Operatie Jong

'Operatie Jong' is een initiatief van de landelijke overheid en staat aan de basis van het principe dat betrokken partijen rondom jeugdbeleid moeten gaan samenwerken in het belang van het kind.

Het landelijke samenwerkingsverband "Operatie Jong" van de ministeries van VWS, OCW, Justitie, SZW en BZK, VROM en Financiën heeft zich tot 1 januari 2007 ingezet voor een sterk en resultaatgericht jeugdbeleid.

De doelstellingen van Operatie Jong zijn:

1. De aanpak van de doelstellingen van het kabinet, zodat op lokaal niveau de belangrijkste knelpunten zijn opgelost en zichtbare verbeteringen tot stand zijn gebracht in de ontwikkelingsketen voor de jeugd
2. Het er voor zorg dragen dat de samenhang in de aanpak van het jeugdbeleid door de vijf departementen in de toekomst structureel gewaarborgd is en
3. Het formuleren van voorstellen tot vereenvoudiging en verbetering van de integrale aan- en besturing van het jeugdbeleid.

Eén van de ontwikkelingen die landelijk, regionaal en lokaal voortvloeien uit 'Operatie Jong' is de realisatie van het CJG. Het CJG vormde één van de aanbevelingen van het sturingsadvies van operatie Jong "Koersen op het kind". Uiterlijk 2011 moet in iedere gemeenten het CJG operationeel zijn.

Alle kansen voor alle kinderen²⁷

Het kabinet-Balkenende IV investeert in jongeren en gezinnen. Er is een speciaal Programma-ministerie 'Jeugd en Gezin' opgericht. De uitgangspunten van het beleid zijn verwoord in de nota 'Alle kansen voor alle kinderen' dat is uitgezet langs een drietal centrale lijnen:

4. Het gezin krijgt de belangrijke positie die het in de opvoeding heeft.
5. Er wordt preventief gewerkt. Een omslag wordt gemaakt naar eerder opsporen en beter aanpakken van (dreigende) ontwikkelingsproblemen.
6. De vrijblijvendheid is voorbij. Ongewenste situaties duren niet voort. Doorbraken worden gerealiseerd. Dit geldt zowel voor ouders, professionals en overheden.

In het programma worden tevens een vijftal ontwikkelingsvoorwaarden vermeld. Deze voorwaarden gelden voor elk kind, ongeacht culturele achtergrond of fysieke gesteldheid.

1. Gezond opgroeien (lichamelijk gezond, geestelijk gezond, gezonde leefstijl en continuïteit in opvoeding en verzorging)
2. veilig opgroeien (geborgenheid, onvoorwaardelijke liefde, respect, aandacht, grenzen, structuur en regelmaat, veilig thuis (voor geweld, mishandeling en seksueel misbruik en veilig buitenshuis)
3. een steentje bijdragen aan de maatschappij (actieve betrokkenheid bij maatschappij, meedenken en meedoen, actieve betrokkenheid naaste omgeving, positief gedrag en burgerschap)
4. talenten ontwikkelen en plezier hebben (onderwijs genieten/ opleiding krijgen, mogelijkheid voor hobby's, sport, cultuur en recreatief en vrijheid om te spelen)
5. goed voorbereid zijn op de toekomst²⁸ (diploma halen, werk vinden, in levensonderhoud kunnen voorzien, stimulerende leeromgeving).

Bestuursakkoord 'Samen aan de slag'²⁹

Dit bestuursakkoord bevat afspraken tussen rijk en gemeenten over het behalen van

²⁷ 'Alle kansen voor alle kinderen', Beleidsprogramma Jeugd en Gezin 2007-2011, ministerie voor Jeugd en Gezin, Den Haag, 28 juni 2007

²⁹ 'Samen aan de slag: Bestuursakkoord rijk en gemeenten', VNG, Den Haag, 2007

maatschappelijke resultaten op een aantal terreinen. Decentralisatie, het terugdringen van bestuurlijke drukte, het versterken van de bestuurskracht van gemeenten en voldoende financiële armslag van gemeenten zijn daarvoor nodig.

Het *bestuursakkoord 'Samen aan de slag'* bevat een aantal belangrijke afspraken voor het gemeentelijke jeugd- en onderwijsbeleid:

- Aan het einde van de kabinetsperiode is in elke gemeente een Centrum voor jeugd en gezin (CJG) operationeel.
- Over de wettelijke borging van het CJG (wordt najaar 2009 door Tweede Kamer behandeld), het Elektronisch Kinddossier (EKD) en de Verwijsindex (wordt najaar 2009 door Eerste Kamer behandeld) hebben kabinet en VNG nog nader overleg.
- Medio 2009 maken het kabinet en de VNG de balans op over de stroomlijning van de jeugdzorgketen, en daarbij bezien of nadere afspraken moeten worden gemaakt (rapport Commissie Paas).
- Gemeenten stimuleren dat er voldoende speelruimte en mogelijkheden voor sport en cultuur voorhanden zijn
- Gemeenten stimuleren jongerenparticipatie en het bevorderen van vrijwilligerswerk door jongeren
- Gemeenten staan gezinnen die financieel in de knel dreigen te raken bij, zodat zij hun opvoedingsverantwoordelijkheden waar kunnen maken.
- Invoering van maatschappelijke stage
- Op het gebied van Onderwijs wordt de preventieve aanpak van voortijdig schoolverlaten (VSV) geïntensiveerd, vindt verbetering en uitbreiding van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) plaats en wordt het aantal Brede Scholen uitgebreid.
- Voor Brede Scholen komt er een subsidieregeling die personele combinatiefuncties voor onderwijs, sport, cultuur en buitenschoolse opvang stimuleert.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Per 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van start gegaan. In de Wmo is het prestatieveld 2 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden' opgenomen. Dit prestatieveld heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en in voorkomende gevallen hun ouders- bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstanden of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden.

Door de VNG, het IPO, Rijk en de MO groep zijn functies van het preventief jeugdbeleid overeengekomen die er op lokaal niveau tenminste moeten zijn:

1.informatie en advies

Bij deze functie gaat het zowel om ongevraagde informatie over opvoeden en opgroeien (voorlichting), als om het beantwoorden van specifieke vragen van ouders en jeugdigen. De rol van de gemeenten kan hierbij in principe beperkt blijven tot het opsporen van lacunes in het algemene voorlichtingsaanbod, gelet op de lokale informatiebehoefte.

2.signalering

Hierbij gaat het om het vroegtijdig signaleren van problemen van jeugdigen en opvoeders, óók als de betrokkenen die problemen zelf wellicht (nog) niet goed onderkennen. Onder deze functie valt ook aandacht voor (beginnende) delinquentie.

3.toeleiding naar het hulpaanbod

Nadat een vraag of probleem is gesignaleerd, hetzij door een jeugdige of ouder, hetzij door anderen, moet er zo snel mogelijk hulp worden geboden. Dit vereist in de eerste plaats dat het ondersteunings- en zorgaanbod inzichtelijk is, zowel voor hulpvragers als voor beroepskrachten. Het is van groot belang goede afspraken te maken over verwijzing van ouders en jeugdigen, zowel naar lokale vormen van opvoed- en opgroeiondersteuning als – bij ernstige problemen – naar bureau jeugdzorg en het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

4.licht pedagogische hulp

Dit betreft kortdurende advisering en hulpverlening op momenten dat de opvoeding dreigt te stagneren. Pedagogische hulp bestaat in veel verschillende vormen. Voor ouders zijn er vaak pedagogische gesprekken, meestal in het kader van jeugdgezondheidszorg. Belangrijk is dat alle ouders daar terecht kunnen, ongeacht de leeftijd van hun kind(eren). Voor scholieren vanaf twaalf jaar moet op een school een persoonlijke begeleider beschikbaar zijn. Het is van belang

dat jongeren uit de gemeente zo nodig kunnen deelnemen aan coachingsprojecten voor (beginnend) delinquenten. Een goed aanbod van pedagogische hulp houdt rekening met de diversiteit aan doelgroepen in de lokale gemeenschap.

5.coördinatie van zorg op lokaal niveau

Hierbij gaat het om hulp aan gezinnen met meervoudig problematiek, die geen greep hebben op de eigen situatie. Deze gezinnen hebben te maken met diverse instanties en hulpverleners. Bijvoorbeeld in verband met schuldsanering, huisvesting, verslaving en problemen op school. Vaak hebben de betrokken gezinnen weerstand tegen professionele hulpverlening. Het is aan de gemeente ervoor te zorgen dat lokale instellingen afspraken maken over het bij elkaar brengen van afzonderlijke probleemsignalen van/over het gezin en het onderling afstemmen van de hulpverlening. Als het een gezin betreft met een indicatie voor jeugdzorg, gaat bureau na wie de coördinatie het beste op zich kan nemen. Belangrijk is dat degene die coördineert, het vertrouwen van het gezin heeft.

Hoewel prestatieveld 2 specifiek op jongeren gericht is gericht, behoren jongeren ook tot andere prestatievelden van de Wmo. Jongeren kunnen in positieve als wel negatieve zin bijdragen in de leefbaarheid. Dit door onder meer het wel of niet voorhanden zijn van voorzieningen voor jongeren (Prestatieveld 1). Jongeren kunnen bijvoorbeeld mantelzorger of vrijwilliger zijn (prestatieveld 4), een geestelijke of lichamelijke beperking hebben waardoor meedoen in de maatschappij niet vanzelfsprekend is (prestatieveld 5), getuige zijn van huiselijk geweld (prestatieveld 7), verslaafde ouder(s) hebben of zelf verslaafd zijn (prestatieveld 9).

Daarnaast wil men met de Wmo de civil society versterken. Jongeren zijn een belangrijke factor om nu en in de toekomst die doelstelling te realiseren. De gemeente is in het kader van de Wmo verantwoordelijk voor alle voorzieningen en activiteiten die het voor mensen mogelijk maakt zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en maatschappelijk te participeren.

Wet investeren in jongeren

Het wetsvoorstel 'Wet investeren in jongeren' verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Als zij werk accepteren krijgen ze salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen ze waar nodig een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Als zij het aanbod niet accepteren dan krijgen zij ook geen uitkering van de gemeente.

Het kabinet wil jongeren stimuleren hun school af te maken, werken en leren te combineren of een baan te aanvaarden. De voorgestelde maatregelen hiertoe zijn bedoeld om te bevorderen dat jongeren duurzaam aan de slag komen en te voorkomen dat ze afhankelijk worden van de bijstand.

Deze wet geldt voor jongeren onder de 27 jaar die bij de gemeente aankloppen voor een bijstandsuitkering.

De nieuwe regeling geldt niet voor jongeren die niet kunnen werken of leren. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om jongeren met een handicap. Deze groep jongeren komt wel in aanmerking voor financiële ondersteuning, die aansluit bij de huidige bijstandsnorm. Het streven is de wet per 1 oktober 2009 in werking te laten treden.

Wet collectieve preventie volksgezondheid

De Wet collectieve preventie volksgezondheid (WCPV) verplicht alle Nederlandse gemeenten actief te zijn op het gebied van de volksgezondheid. Bij de invoering van de WCPV in 1989 is gekozen voor een gezondheidsdienst bij de gemeente (de GGD) en voor gemeentelijke beleidsvrijheid bij de organisatie van de werkzaamheden. De WCPV wijst ook taken aan die onder verantwoordelijkheid van de gemeente worden uitgevoerd. Voorbeelden daarvan zijn infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg. De gemeente is verplicht elke vier jaar een nota gezondheidsbeleid op te stellen. Zij kan anderen dan de GGD jeugdgezondheidszorgtaken laten uitvoeren.

Wet op de kinderopvang

Met ingang van 1 januari 2005 is de wet voor de kinderopvang in werking getreden. De Wet kinderopvang regelt de kwaliteit en de financiering van de kinderopvang. Uitgangspunt is dat kinderopvang een zaak is van ouders, werkgevers en overheid. Ouders die werken en voor hun kinderen zorgen, kunnen een tegemoetkoming van het Rijk krijgen.

Met de Wet kinderopvang regelt de overheid ook de kwaliteit van de kinderopvang. In de wet zijn basiskwaliteitseisen geformuleerd waaraan de kinderopvang moet voldoen. De wet verplicht het kindercentrum of gastouderbureau te zorgen voor de veiligheid en gezondheid van de kinderen. Ook zijn zij verplicht ouders te informeren over het gevoerde beleid. Elk kindercentrum of gastouderbureau is verplicht een oudercommissie in te stellen. De oudercommissie adviseert over tal van zaken zoals het beleid ten aanzien van veiligheid, openingstijden en de prijs.

De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht op de kwaliteit. De GGD voert daarom regelmatig inspecties uit. Kindercentra en gastouderbureaus die aan alle eisen voldoen, worden in een register bij de gemeente opgenomen.

Het wetsvoorstel betreffende een wijziging van de Wet kinderopvang in verband met een herziening van het stelsel van gastouderopvang is in juli 2009 door de Eerste Kamer aangenomen.

Wet onderwijsachterstandenbeleid

Vanaf 1 augustus 2006 is de nieuwe wet Onderwijsachterstandenbeleid van kracht. Dit ter vervanging van de wet gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid. Door deze nieuwe wetgeving worden de verantwoordelijkheden van scholen, gemeenten en Rijk sterk gedefinieerd. Een groot deel van het voormalige gemeentelijk budget, gaat nu rechtstreeks naar de scholen (de schoolbesturen). De gemeente ontvangt een specifieke uitkering voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. Deze uitkering is vastgesteld voor de schooljaren 2006-2007 tot en met 2009-2010.

De gemeente dient de uitkering te besteden aan voorschoolse educatie³⁰, schakelklassen³¹, coördinerende of overige activiteiten gerelateerd aan het onderwijsachterstandenbeleid (maximaal 15% van de specifieke uitkering), het opstellen van een Lokale Educatieve Agenda. Het hoofddoel van de wet Onderwijsachterstandenbeleid voor de periode 1 augustus 2006 tot 1 augustus 2010 is het effectief en vroegtijdig aanpakken van onderwijsachterstanden. De nadruk ligt daarbij op de voor- en vroegschoolse educatie en de totstandkoming van schakelklassen.

Beleidsakkoord 'werken aan de toekomst' ³²

De minister-president heeft in maart 2009 het aanvullende beleidsakkoord bij 'Samen werken, samen leven' ('Werken aan toekomst') naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin zijn de maatregelen van het kabinet naar aanleiding van de economische crisis opgenomen.

In dit aanvullend beleidskader staat onder meer opgenomen dat er gerichte stimulering voor met name 2009 en 2010, met een accent op de werkgelegenheid op korte termijn plaatsvindt. In 2009 en 2010 vindt onder andere stimulering van de arbeidsmarkt (met name jeugdwerkloosheid), onderwijs en kenniseconomie plaats. Hiervoor is € 3 miljard per jaar beschikbaar.

Wet op de jeugdzorg

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en het Ministerie van Justitie zijn samen verantwoordelijk voor de jeugdzorg.

VWS richt zich op de vrijwillige hulpverlening, de hulpverlening aan licht verstandelijk gehandicapten en jongeren met psychische problemen.

Justitie houdt zich bezig met kinderen en jongeren die extra bescherming nodig hebben (voogdij/gezinsvoogdij) of in contact zijn gekomen met het jeugdstrafrecht.

Op 1 januari 2005 is de nieuwe Wet op de jeugdzorg ingegaan. In deze wet staan de cliënt en zijn hulpvraag centraal. Cliënten zijn kinderen, jongeren en hun ouders of opvoeders die opgroei- en opvoedingsproblemen hebben.

³⁰ Met voor- en vroegschoolse educatie (afkorting: VVE) worden de maatregelen bedoeld die onderwijsachterstanden trachten te verminderen bij de start van de basisschool.

³¹ Een schakelklas is een vorm van onderwijs dat bedoeld is om een brug te slaan tussen twee verschillende onderwijssystemen.

³² Werken aan toekomst, een aanvullend beleidsakkoord bij 'samen werken, samen leven', Kabinet Balkenende IV, Den Haag, maart 2009.

De nieuwe Wet op de jeugdzorg heeft als doel om de jeugdzorg samenhangend en vraaggericht te maken.

- Kinderen, jongeren en ouders hebben recht op jeugdzorg.
- Bureau Jeugdzorg is de toegangspoort tot de gehele jeugdzorg.
- De zorg moet zo dicht mogelijk bij het kind of de jongere gebeuren, zo kort mogelijk duren en zo licht mogelijk zijn.
- Elke provincie krijgt geld van het Rijk. De provincie financiert met dat geld Bureau Jeugdzorg en daarmee de toegang tot de jeugdhulpverlening, geestelijke gezondheidszorg voor jeugd (jeugd-ggz), jeugdbescherming en jeugdreclassering.
- De provincie koopt zorg voor kinderen, jongeren en ouders in bij de jeugdzorginstellingen.
- De provincie maakt met gemeenten resultaatgerichte afspraken over de verantwoordelijkheden voor jongeren met problemen.

De provincie Zuid-Holland stelt zich tot doel om aan het eind van 2012 een effectieve en efficiënt werkende keten van jeugdzorg te hebben, waarbij preventie en nazorg een wezenlijk onderdeel vormen³³.

Wet op de Leerplicht

In Nederland kan elk kind naar school. Het belang van onderwijs voor het kind zelf en de samenleving is zo groot dat hiervoor de leerplicht is ingesteld. Iedereen is vanaf de leeftijd van vijf jaar tot en met het schooljaar waarin hij of zij 16 jaar wordt geheel leerplichtig.

Daarna geldt de kwalificatieleerplicht voor alle jongeren die nog geen 18 jaar zijn en nog geen startkwalificatie (een diploma van een havo-, vwo- of mbo2-opleiding) hebben behaald.

Hiermee wil het kabinet voortijdige schooluitval bestrijden.

In Nieuwkoop zijn de wettelijke verantwoordelijkheden in het kader van de leerplicht uitbesteed aan de gemeente Alphen met een dienstverleningscontract.

1.2 Provinciale kaders

Regionale Agenda Samenleving (RAS)

De provincie maakt met gemeenten bestuurlijke afspraken over de aansluiting jeugdbeleid-jeugdzorg in het kader van de Wet op de Jeugdzorg. Deze vormen een onderdeel van de afspraken die worden vastgelegd in de Regionale Agenda Samenleving (RAS).

Via de RAS wil de provincie Zuid-Holland inzetten op maatschappelijke participatie: op activiteiten die erop gericht zijn om het 'meedoen' van burgers te stimuleren. Twee beleidsprioriteiten zijn de aansluiting van het preventief jeugdbeleid op de jeugdzorg en de ondersteuning van gemeenten bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Door gemeenten te ondersteunen in hun preventief jeugdbeleid beoogt de provincie de instroom in de jeugdzorg te beperken en de door- en uitstroom te bevorderen. De provincie heeft een wettelijke steunfunctietaak naar de gemeenten toe. Zij wil de gemeente ondersteunen met 'tweedelijns-ondersteuning' bij onder andere de preventieve ondersteuning van jeugdigen.

In de RAS-nieuwe stijl ontvangen gemeenten onder andere voor de ondersteuning van preventief jeugdbeleid financiële middelen voor onder meer opvoedingsondersteuning, lichte ambulante hulp en nazorg.

Tevens subsidieert de provincie provinciale ondersteuningsinstellingen die ondersteuning bieden aan organisaties die werkzaam zijn in de eerste lijn op het gebied van onder andere jeugd en Wmo. Daarbij gaat het om tweedelijns-ondersteuning in de vorm van deskundigheidsbevordering, kennisuitwisseling en innovatie³⁴.

convenant 'ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning'³⁵

³³ Beleidskader Jeugd 2009-2012, Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2008

³⁴ 'Meedoen in Zuid-Holland – Maatschappelijke Participatie 2009-2012, Naar een resultaatgerichte RAS en een duurzame, vraaggerichte steunfunctiestructuur', Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2008

³⁵ Convenant Ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning (vroegsignalering en zorgcoördinatie) Zuid-Holland Noord, Den Haag, 2007

In het in convenant ketenaanpak jeugdbeleid dat in maart 2007 door gemeenten, provincie en zorgaanbieders werd getekend, worden niet vrijblijvende afspraken gemaakt over een sluitende aanpak in de jeugdzorg. Het convenant is sinds 2008 operationeel. Het Rijnstreekberaad geeft samen met Holland Rijnland uitvoering aan het convenant. Ook is het Rijnstreekberaad samen met de gemeenten trekker van de werkgroep regionale arbeidsmarktbeleid. Het Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn Gouwe heeft een ondersteunende rol.

In het convenant worden de volgende doelen onderschreven:

1. Zo snel mogelijk na signalering van problemen in de opgroei- en opvoedsituatie te komen tot een interdisciplinaire, samenhangende hulp aan kinderen en gezinnen.
2. Een eenduidige gezamenlijke sluitende aanpak van voegsignalering en zorgcoördinatie door de provincie, gemeenten en zorginstellingen in Zuid-Holland Noord
3. Samenwerking in de zorg rond een gezin te bewerkstelligen, waarbij de (lokale) overheid de ketenregie voert over het proces.

Dit vertaalt zich in de volgende actiepunten:

1. Gezamenlijk ontwikkelen van een Centraal Meld- en Registratiepunt voor vroegsignalering en het volgen van zorg rond gezinnen.
2. Ontwikkelen en ondersteunen van pilots voor de totstandkoming van Centra voor Jeugd en Gezin in Zuid-Holland Noord
3. Het coördineren van zorg rond gezinnen met problematiek op verschillende levensterreinen
4. De inrichting van een samenhangende zorgstructuur waarin alle functies van melding, signalering en interventie geregeld zijn en waarin zowel preventieve als curatieve zorg wordt verleend.

Met de uitwerking van alle beoogde doelstellingen is in augustus 2007 een start gemaakt. De doelen uit het convenant zullen gerealiseerd worden door de uitwerking in drie trajecten:

- Verwijsindex
- Centra voor Jeugd en Gezin, en
- coördinatie van zorg.

Uiteindelijk zal de realisering van deze trajecten leiden tot een sluitende, en in de keten passende aanpak van problemen van jeugdigen.

1.3 Regionale kaders

Rijnstreekberaad

Het Rijnstreekberaad is het samenwerkingsverband van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Rijnwoude. Het biedt een platform voor overleg over gemeenschappelijke en grensoverschrijdende zaken. Centraal in de samenwerking staan de portefeuillehoudersoverleggen op de diverse beleidsterreinen. Het kan gaan om beleidsafstemming en belangenbehartiging, maar ook om de aanpak van concrete, uitvoerende projecten. Ontwikkelingen zijn gaande om een samenvoeging van het Rijnstreekberaad met Holland Rijnland te realiseren en één samenwerkingsverband op Zuid-Holland Noord te creëren. Een aantal onderwerpen, zoals zorg en jeugd worden al op Zuid-Holland Noord niveau besproken en afgestemd.

Portefeuillehoudersoverleg sociale zaken en onderwijs

Het portefeuillehoudersoverleg sociale zaken en onderwijs richt zich op het tot stand brengen van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Een regionale aanpak draagt ertoe bij, dat opleidingen aansluiten bij de vraag vanuit de arbeidsmarkt, waardoor én het bedrijfsleven over gekwalificeerde werknemers kan beschikken én werkloosheid structureel wordt tegengegaan. Een belangrijk onderdeel is het tegengaan van voortijdig schoolverlaten en het bestrijden van jeugdwerkloosheid. Het Rijnstreekberaad is samen met de gemeenten trekker van de werkgroep regionale arbeidsmarktbeleid. Het Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn Gouwe heeft een ondersteunende rol.

Jongerenloket Rijnstreek

In 2005 is het Jongerenloket Rijnstreek geopend. Dit loket is onderdeel van het Werkhart Rijnstreek, waarin met de gezamenlijke arbeidsmarktpartijen samengewerkt wordt. Het portefeuillehoudersoverleg vervult de rol van Bestuurscommissie binnen de gemeenschappelijke regeling Rijnstreekberaad. Dat wil zeggen dat de gemeenten gemeenschappelijk volwasseneneducatie bij het Regionaal Opleidings College inkopen. De Bestuurscommissie heeft hierin de eindverantwoordelijkheid.

Convenant 'ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning

Een van de thema's is integrale jeugdgezondheidszorg. Het doel is het bevorderen van de gezondheid van jeugdigen van 0 tot 19 jaar. In het in convenant ketenaanpak jeugdbeleid dat in maart 2007 door gemeenten, provincie en zorgaanbieders werd getekend, worden niet vrijblijvende afspraken gemaakt over een sluitende aanpak in de jeugdzorg. Het convenant is sinds 2008 operationeel. Het Rijnstreekberaad geeft samen met Holland Rijnland uitvoering aan het convenant.

Regionale visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin³⁶

Door de gemeenten in de regio Zuid-Holland Noord is gewerkt aan het opstellen van een regionale visie op het CJG. Dit traject is één van de drie trajecten waaraan uitvoering wordt gegeven, welke voortvloeien uit het 'convenant ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning'. De regionale visie dient als uitgangspunt voor de lokale visies op het CJG.

In de regionale visie staan de volgende uitgangspunten centraal:

- een CJG is een voorziening voor vragen van alle kinderen, jongeren en ouders
- een CJG kent een eigen profilering
- een CJG is niet alleen gefocust op zorg
- een CJG heeft meerwaarde door het optimaal benutten van de voordelen van samenwerking
- een CJG is laagdrempelig voor alle doelgroepen: bereikbaar, bekend en vertrouwd.

1.4 Lokale kaders

Kadernota sport³⁷

Met de beleidsnota wil Nieuwkoop het sportbeleid harmoniseren en etaleren met als basisgedachte "mee(r) bewegen."

Als algemene doelstelling van het sportbeleid hanteert Nieuwkoop: "het bevorderen dat alle inwoners van de gemeente de mogelijkheid wordt geboden om op verantwoorde wijze en overeenkomstig eigen aanleg en behoefte sport te beoefenen". Langs de hoofdlijnen accommodatie-, tarieven- en subsidiebeleid wordt invulling gegeven aan deze doelstelling. Binnen de verdere uitwerking van het subsidiebeleid worden achtereenvolgens de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- Door subsidie worden activiteiten mogelijk die passen in het gemeentelijke beleid;
- Als uitgangspunt geldt dat subsidie noodzakelijk moet zijn en altijd een aanvulling is op andere inkomsten;
- Subsidie voor vrijwilligersorganisaties wordt zoveel mogelijk verstrekt in de vorm van een 'waarderingssubsidie'. Het gaat om een tegemoetkoming in de algemene kosten van de organisatie die nodig zijn om te (blijven) bestaan;
- Als algemeen uitgangspunt komen activiteiten voor jeugd en jongeren tot 18 jaar en senioren van 60 jaar en ouder als eerste, en bij bepaalde beleidsterreinen uitsluitend, in aanmerking voor subsidieverstrekking. Bij bepaalde activiteiten en / of disciplines kan van deze leeftijdsgrenzen worden afgeweken. Een beleidsvoorstel dat sportstimulering tot stand moet brengen ten aanzien van de jeugd is bijvoorbeeld het introduceren van specifieke sportstimuleringsactiviteiten in de vorm van een jeugd sportpas/ sportzapkaart. Nadere invulling hiervan vindt met de sportverenigingen plaats.

³⁶ Regionale visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin in Zuid-Holland Noord 2008, Regionale werkgroep CJG, Alphen, 2008

³⁷ Integrale kadernota sportbeleid 2009-2020 'Mee@ bewegen', Nieuwkoop, vastgesteld 12 maart 2009

Nota lokaal gezondheidsbeleid³⁸

In 2008 heeft de gemeente Nieuwkoop haar Nota Lokaal Gezondheidsbeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen wat zij onder gezondheid verstaat en hoe zij haar rol als lokale overheid ziet op dit terrein. Verder wordt inzicht gegeven in de gezondheidstoestand van de burgers en op welke wijze de gemeente wil werken aan gezondheidsbevordering van haar inwoners. In de nota lokaal gezondheidsbeleid staan de speerpunten alcoholpreventie, overgewicht en depressie centraal. Daarnaast vormen vier wetten de basis voor de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de gezondheid van burgers: de Grondwet, de Gemeentewet, de Wmo en de WCPV.

De doelstellingen van het lokaal gezondheidsbeleid zijn

1. het bevorderen van gezond gedrag van jongeren en volwassenen
 2. het terugdringen van overmatig alcoholgebruik bij jongeren en ouderen
 3. het vergroten van het bereik van preventieprogramma's tegen depressie
- Uitwerking van de doelstellingen vindt plaats, een voorbeeld is de notitie alcoholpreventie.

Notitie Alcoholpreventie³⁹

Eén van de speerpunten in het lokaal gezondheidsbeleid betreft het overmatig alcoholgebruik, met name door jongeren. De GGD Hollands Midden heeft de laatste jaren verschillende jongerenpeilingen uitgevoerd⁴⁰. Hieruit blijkt dat meer jongeren alcohol zijn gaan drinken in vergelijking met de jaren daarvoor. Tevens wordt steeds jonger gestart met alcohol drinken en zijn de grote hoeveelheden die worden geconsumeerd zorgwekkend te noemen. Een verklaring hiervoor is dat alcoholgebruik maatschappelijk is geaccepteerd. Daarnaast zijn de gebruikers van alcohol vaak niet op de hoogte van de gevaren van overmatig gebruik. Ook in de gemeente Nieuwkoop gebruiken jongeren al op jonge leeftijd veel en vaak alcohol.

Doelstellingen in het alcoholmatigsbeleid zijn:

- onder de 16 jaar niet-gebruik aanmoedigen en ondersteunen
- experimenteergedrag uitstellen, de beginleeftijd uitstellen
- verantwoordelijkheid gedrag bevorderen, bewustwording vergroten
- vroegtijdige aanpak stimuleren
- schade beperken door handhaving

Notitie harmonisatie peuterspeelzaalwerk⁴¹

Sinds 1 januari 2007 valt het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In deze wet is de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het peuterspeelzaalwerk in hoge mate bij de gemeenten gelegd. Daarnaast is er een wetsvoorstel ingediend (OKÉ), die de kloof tussen de kinderopvang en de peuterspeelzalen probeert te verkleinen.

Het peuterspeelzaalwerk bij aan de prestatievelden 1 en 2 van de Wmo.

De gemeente is verplicht om binnen twee jaar na de gemeentelijke herindeling de subsidies van de diverse peuterspeelzalen te harmoniseren. In de gemeente Nieuwkoop blijken er nog grote verschillen te bestaan tussen de diverse peuterspeelzalen. Deze verschillen komen voort uit het beleid van de vorige gemeenten. De harmonisatie is van belang om een gelijke mate van kwaliteit te kunnen garanderen en de wijze van subsidiëren en de gestelde eisen gelijk te trekken.

Nota harmonisatie onderwijsgelden in de gemeente Nieuwkoop⁴²

Goed onderwijs is van groot belang voor de samenleving. Onderwijs leidt leerlingen op voor en rust deze toe op een zelfstandige en zinvolle maatschappelijke en economische participatie. Het speelt daarmee een cruciale rol in de sociale, maatschappelijke en economische

³⁸Nota lokaal gezondheidsbeleid Nieuwkoop 2008-2011, Nieuwkoop, vastgesteld 19 juni 2008

³⁹ Notitie Alcoholpreventie 2009 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 24 februari 2009

⁴⁰ Jongerenpeiling 2003 GGD Z-H Noord. Deze is in 1998 voor de eerste keer en in 2003 voor de tweede keer heeft uitgevoerd. Deze peiling heeft als doel om op systematische wijze ontwikkelingen in gezondheid en gewoonten van jongeren in kaart te brengen. Ruim 3.500 jongeren in de leeftijd van 12 t/m 26 jaar in de regio Zuid-Holland Noord zijn hiervoor ondervraagd.

⁴¹Notitie Harmonisatie Peuterspeelzaalwerk Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 25 juni 2009

⁴² Notitie harmonisatie onderwijsgelden, gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, 2008

ontwikkeling van mensen en hun omgeving en is om die reden een terrein waarop de onderwijsinstellingen en de Gemeente Nieuwkoop elkaar ontmoeten en nauw met elkaar willen samenwerken. Om inzicht te krijgen in de subsidiestromen voor het onderwijs en een uitgangspunt te hebben voor het vormgeven van het onderwijsbeleid heeft een harmonisatie van de onderwijsgelden plaatsgevonden.

Met name wordt ingestoken op de volgende beleidsvelden:

- kunst en cultuur,
- gedrag in het verkeer,
- natuur en milieu,
- gezondheid/zwemonderwijs,
- logopedie en (extra) taalontwikkeling,
- diagnose en begeleiding,
- interne begeleiding,
- zorgadviesteams

Daarbij zal tevens het uitgangspunt zijn om, voor zover mogelijk, een bedrag per leerling beschikbaar te stellen en de basisscholen daar verder inhoud aan te geven.

Wmo- beleidsplan 'Mee@ doen' ⁴³

In prestatieveld 2 van het Wmo-beleidsplan staan kinderen en jongeren centraal. Doelstellingen die ten aanzien van deze doelgroepen zijn opgenomen in het Nieuwkoopse Wmo-beleid zijn:

- Ouders en jeugdigen moeten door de professionals actief, tijdig en goed geïnformeerd worden over mogelijkheden om hun kennis en vaardigheden zodanig te ontwikkelen dat zij (meer) in staat zijn opvoeding- en opgroei problemen in de toekomst te voorkomen
- Daar waar een 'alles moet kunnen mentaliteit' is, moet deze verdwijnen. Alle ouders moeten verantwoordelijkheid nemen, alle ouders moeten kunnen worden aangesproken op problemen van en met hun kinderen.
- Het alcoholgebruik onder jeugdigen moet bespreekbaar gemaakt worden.

Alcoholgebruik is niet goed voor de gezondheid. Zeker bij jeugdigen. Onder de 16 jaar moet alcoholgebruik niet normaal gevonden worden.

- Onder regie van het gemeentelijke samenwerkingsverband in de regio richten de professionals vanuit één keten een structuur in waardoor hulp voor jeugd en voor de ouders veel laagdrempeliger beschikbaar komt. Het gemeentelijk beleid richt er zich op dat de professionals bereikbaar zijn, in staat problemen te voorkomen en waar nodig (helpen bij het) oplossen van problemen.
- De jeugd moet, als zij dat wil, actief betrokken worden bij beleidsontwikkeling.

Lokale visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin

Door een regionale werkgroep, waaraan de gemeenten in Zuid-Holland Noord hebben deelgenomen, is een regionale visie op het CJG opgesteld. Deze dient als leidraad voor de lokale visies. Net als alle gemeenten heeft ook de gemeente Nieuwkoop de taak om op lokaal niveau een Centrum voor Jeugd en Gezin te realiseren.

In de lokale visie zijn een aantal speerpunten aangegeven. Dit zijn:

1. het realiseren van een laagdrempelig en herkenbaar inlooppunt
 2. het verbinden van dit inlooppunt met de vindplaatsen (scholen, peuterspeelzalen, huisartsen, kraamzorg), waardoor alle intermediairen en zoveel mogelijk huishoudens op de hoogte zijn van de taken en functies van het CJG in de gemeente Nieuwkoop
 3. het verbinden van de regionale jeugdzorgketen aan de lokale structuren en organisaties, zodanig dat adequaat ondersteuning en advies kan worden geboden bij opvoed- en opgroei problemen voor alle inwoners van de gemeente Nieuwkoop.
- Het streven is om eind 2009 het CJG-loket van de gemeente Nieuwkoop officieel te openen.

Notitie harmonisatie jeugd en jongerenwerk

De visie van de gemeente op het jeugd- en jongerenwerk is dat zij in de preventieve sfeer een belangrijke bijdrage levert aan het bereiken van de doelstellingen zoals geformuleerd in het

⁴³ Beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning 'Mee@ doen' 2008-2011 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 7 februari 2008

Wmo-beleidsplan. De gemeente wil dat activiteiten die voor en door de jeugd georganiseerd worden blijven bestaan. Dit uit zich niet in het verder professionaliseren van het jeugd- en jongerenwerk. De Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland (STJJMH) ondersteunt en begeleidt vrijwilligersorganisaties in het aanbieden van passende en aansprekende activiteiten voor de jeugd. Het is de wens van de gemeente dat er in tenminste drie kernen een vaste plek is waar jeugd en jongerenwerk aangeboden kan worden.

Wet gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer

De Wet gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer is in 1987 in werking getreden. De wet is gebaseerd op drie onderwijswetten, te weten:

- de Wet op het primair onderwijs (WPO)
- de Wet op de expertisecentra (WEC) en
- de Wet op het voortgezet onderwijs.

In de wet krijgt de gemeenteraad de opdracht om een verordening vast te stellen voor het vervoer van leerlingen naar scholen voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Het betreft raamwetgeving, waarin enerzijds de rechten van leerlingen en ouders worden vastgelegd en anderzijds de vrijheid van gemeenten om bepaalde zaken naar eigen inzicht te regelen. Er mag geen onderscheid worden gemaakt tussen openbaar en bijzonder onderwijs. De op godsdienst of levensbeschouwing van ouders berustende keuze van een school moet geëerbiedigd worden.

Verder zijn in de wet enkele instrumenten opgenomen voor gemeenten om de kosten van het leerlingenvervoer te kunnen beheersen:

- de afstand tussen woning en voor de leerling toegankelijke school
- beperking van de vergoeding voor leerlingen boven een bepaalde leeftijd
- drempelbedragen
- inkomensafhankelijke bijdragen

In de wet en de modelverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeenten wordt uitgewerkt in welke gevallen en hoe deze instrumenten ingezet kunnen worden.

De uitvoering van het leerlingenvervoer wordt door gemeenten bekostigd uit de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Dit bedrag is niet geoormerkt.

Algemene subsidieverordening Nieuwkoop

De Algemene Subsidieverordening (ASV) Nieuwkoop is op 26 april 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.

Op basis van de ASV zijn beleidsregels voor het subsidiebeleid opgesteld.

In de beleidsregels is specifiek opgenomen voor welke beleidsterreinen en activiteiten instellingen subsidie kunnen aanvragen. Het jeugd- en jongerenwerk, peuterspeelzaalwerk en jeugdgezondheidszorg vormen enkele van die beleidsterreinen.

Bijlage 2. Cijfers Gemeente Nieuwkoop

Onderwijs

De gemeente Nieuwkoop kent 13 instellingen voor het primair onderwijs en één instelling voor het voortgezet onderwijs.

Leerlingen, schooljaar 2007-2008

	Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs	Leerlingenvervoer
Gemeente Nieuwkoop	2.650	1.770	175
Totaal	4.420		

Bron: CBS. Gegevens primair onderwijs zijn uitgesplitst naar vestigingslocatie van de school op tientallen. De gegevens van het voortgezet onderwijs worden vanaf 2006/2007 naar woongemeente vermeld.

Voortijdig schoolverlaters (vsv), schooljaar 2007-2008

Voortijdig schoolverlaters (vsv) vanuit het voortgezet onderwijs per regio of woongemeente in Zuid-Holland in 2007/2008.						
Gemeente	leerlingen/deelnemers per 1 oktober	vsv met vmbo diploma	vsv met vmbo1 diploma	vsv zonder diploma	vsv totaal	vsv als % van de leerlingen/deelnemers
Alphen a/d Rijn	4.327	28	0	41	69	1,6
Jacobswoude	654	3	0	6	9	1,4
Nieuwkoop	1.768	11	0	8	19	1,1
Rijnwoude	1.185	3	0	7	10	0,8
Totaal	7.934	45	0	62	107	1,4

Bron: startnotitie arbeidsmarktbeleid rijnstreek concept, 2009

*NB. De cijfers van 2007/2008 zijn voorlopig.

Leerplicht schooljaar 2007-2008⁴⁴

	Ongeoorloofd relatief verzuim (incl. luxe verzuim)
(Speciaal) basisonderwijs	37
Voortgezet onderwijs	32
Beroepsonderwijs	

Bron: jaarverslag leerplicht 2007-2008

⁴⁴ Jaarverslag leerplicht van de gemeente Alphen aan den Rijn tbv de gemeente Nieuwkoop, schooljaar 2007-2008, 2008

Sport

Cijfers sportaanbod en- deelname

Sportverenigingen	Deelname (% bevolking Nieuwkoop)	Gebruik van binnensportaccommodaties	Gebruik van buitensportaccommodaties
51	39,8 %	27	24

Cijfers sportende jongeren⁴⁵

Leeftijdscategorie	Aantal Vrouwen	Aantal Mannen	Totaal
≤ 12 jaar	578	845	1423
13 – 18 jaar	445	601	1046
Totaal sportende jeugd 0- 18 jaar	1023	1446	2469
Totaal gemeente Nieuwkoop	2055	3178	5233

let op excl. Niet sportende leden

Soort sport welke door jeugd wordt beoefend⁴⁶

Sporten		
Badminton	Basketbal	Gymnastiek
Hockey	Ruitersport	Schaatsen
Tafeltennis	Tennis	Twirl
Voetbal	Volleybal	Wandelsport
Zwemmen		

Uitkeringen

Bijstandsuitkeringen

	2005	2006	2007	2008	2008 (in % huish.)	2008 Een-oudergezin	2008 < 25 jr
Nieuwkoop	130	140	110	110	1	30	10
Rijnstreek					2		
Zuid-Holland					6		

Bron: CBS; Bijstandsuitkeringstatistiek 2009. Gebaseerd op gegevens gemeenten.

Werkloosheidsuitkeringen

	2005	2006	2007	2008	2008 (in % bev. 15-64)	2008 < 25 jr
Nieuwkoop	270	270	220	170	0,9	0
Rijnstreek					1,2	10
Zuid-Holland					1,4	

Bron: CBS. Gebaseerd op administraties UWV, 2009

⁴⁵ Resultaten verenigingsmonitor gemeente Nieuwkoop, eind 2007- begin 2008.

⁴⁶ Resultaten Verenigingsmonitor gemeente Nieuwkoop, eind 2007- begin 2008.

Criminaliteit

Criminaliteit en onveiligheid, 2007, gemeente Nieuwkoop

Soort criminaliteit	Aantal
Aantal jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar per 10.000 inwoners	1
Aantal jeugdige verdachten van 18 t/m 24 jaar per 10.000 inwoners	3
% allochtone verdachten	15,9 %
Aantal harde kern-jongeren per 10.000 inwoners	9
Aantal jeugdige veelplegers van 12 t/m 17 jaar per 10.000 inwoners	0
% allochtone veelplegers	4,1 %

Bron: CBS, 2009

Bijlage 3. Naslagwerken

- Raadsprogramma 2007-2010, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 25 januari 2007
- 'Een solide basis gelegd', perspectiefnota 2010- 2013, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 18 juni 2009
- Beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning 'Mee® doen' 2008-2011 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 7 februari 2008
- Nota lokaal gezondheidsbeleid Nieuwkoop 2008-2011, Nieuwkoop, vastgesteld 19 juni 2008
- Notitie Alcoholpreventie 2009 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 24 februari 2009
- Notitie Harmonisatie Peuterspeelzaalwerk Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 25 juni 2009
- Integrale kadernota sportbeleid 2009-2020 'Mee® bewegen', Nieuwkoop, vastgesteld 12 maart 2009
- Harmonisatie Onderwijsgelden in de gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, 2008
- 'Alle kansen voor alle kinderen', Beleidsprogramma Jeugd en Gezin 2007-2011, ministerie voor Jeugd en Gezin, Den Haag, 28 juni 2007
- Notitie 'Onze jeugd van tegenwoordig- over de leefwereld en de leefstijl van jongeren' ministerie Jeugd en Gezin, Den Haag, 2009
- 'Samen aan de slag: Bestuursakkoord rijk en gemeenten', VNG, Den Haag, 2007
- Convenant Ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning (vroegsignalering en zorgcoördinatie) Zuid-Holland Noord, Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2007
- 'Meedoen in Zuid-Holland – Maatschappelijke Participatie 2009-2012, Naar een resultaatgerichte RAS en een duurzame, vraaggerichte steunfunctiestructuur', Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2008
- Beleidskader Jeugd 2009-2012, Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2008
- 'Alle kansen nu voor later – Integraal jeugdbeleid Gemeente Uithoorn 2008-2012', Uithoorn, 2008
- 'Een Goudse toekomst – Gouds jeugdbeleid 2007-2011', Gouda, 2008
- Beleidsnotitie Centrum Jeugd en Gezin gemeente Nieuwkoop, 'Op weg naar een Centrum voor Jeugd en Gezin in de gemeente Nieuwkoop', Nieuwkoop, 2009
- Regionale visie op het Centrum voor Jeugd en Gezin in Zuid-Holland Noord 2008, Regionale werkgroep CJG, Alphen, 2008
- Notitie harmonisatie jeugd en jongerenwerk Gemeente Nieuwkoop 2009, Nieuwkoop, 2009
- Jaarverslag leerplicht van de gemeente Alphen aan den Rijn ten behoeve van de gemeente Nieuwkoop, schooljaar 2007-2008, Alphen aan den Rijn, 2009
- Startnotitie Arbeidsmarktbeleid Rijnstreek (concept), werkgroep arbeidsmarktbeleid Rijnstreek, versie april 2009
- Werken aan toekomst, een aanvullend beleidsakkoord bij 'samen werken, samen leven', Kabinet Balkenende IV, Den Haag, maart 2009
- Algemene Subsidieverordening Nieuwkoop 2007, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 26 april 2008
- Beleidsregels Subsidiebeleid Nieuwkoop, gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 21 april 2009
- Structuurvisie Nieuwkoop 2040 Deel I, gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 16 juli 2009
- Actieplan jeugdwerkloosheid 2009, ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Den Haag, juni 2009
- concept notitie armoedebeleid 2010-2013, regionale werkgroep van raads- en commissieleden van de gemeenten Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Rijnwoude, juli 2009
- conceptnotitie Educatieve Agenda 2010-2014 gemeente Nieuwkoop, Oberon, Utrecht, augustus 2009
- Plan van aanpak "Op streek in de Rijnstreek", Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland, Waddinxveen, 2007

- Convenant Leerlingenbouwplaatsen Rijnstreek 2008-2011, Alphen aan den Rijn, 3 april 2008

Bijlage 4. Websites

- www.szw.nl
- www.vng.nl
- www.rijnstreekberaad.nl
- www.cbs.nl
- www.halthmh.nl
- www.ggdmh.nl
- www.scp.nl
- www.ocw.nl